اتباع الرسول

تالیف

ابو عبدالاحد عبدالرحیم مسلم دوست

المكاتب التعاونية للدعوة والإرشاد بالبديعة والصناعية الجديدة
تحت إشراف وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
ص.ب: ٢٤٩٣٢ الرياض ١١٤٥٦ - البديعة: تلفون ٤٣٣٠٨٨٨ (اربعة خطوط)
الصناعية: تلفون ٤٣٠٣٥٧٢ - فاكس ٤٣٠١١٢٢ المملكة العربية السعودية

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرسولؐ

تالیف
ابوعبدالاحد عبدالرحیم مسلم دوست

(c) ketabton.com: The Digital Library

ح المكتبت التعاوني للدعوة والإرشاد بحائل ، ١٤١٨هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

زينو ، محمد بن جميل

إتباع الرسول .. حائل .

١١٢ ص ؛ ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٦ - ٢ - ٩١٨٧ - ٩٩٦٠

(النص بلغة البشتو)

١ - السيرة النبوية أ - العنوان

ديوي ٢٣٩ ١٨ / ١٨٦٧

رقم الايداع ١٨٦٧ / ١٨

ردمك : ٦ - ٢ - ٩١٨٧ - ٩٩٦٠

مُـا منگرلئ

دکتاب نوم : اتباع الرسول

ليکوونکی : ابوعبدالاحد عبدالرحيم مسلم دوست

خپروونکی : ادارة احياء الدعوة الاسلامية

تيراژ : ۵۰۰۰

نيټه : صفر ۱۴۰۹ هـ ق - وزي ۱۳۶۷

دوهم چاپ : ذوالحجه ۱۴۰۹هـ

تيراژ : ۵۰۰۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

گڼه	موضوع

١- سریزه ١

٢- اتباع الرسول قرآنی حکم دی ٤

٣- د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع د الله اتباع ده ٩

٤- د قیامت په ورځ به خلک د رسولانو د اتباع ارمان کوی ١٨

٥- د رسول الله صلی الله علیه وسلم خلاف د عذاب او جهنم ته د ننوتو سبب دی ٢٠

٦- هغه څوک چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع څخه خلک منع کوی هغه منافق دی. ٢٤

٧- د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو مخالف مؤمن نه شی کیدای. ٢٥

٨- کوم عمل کی چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع نه وی هغه باطل دی. ٢٧

٩- اتباع الرسول او د رسول الله صلی الله علیه وسلم صحابه ٣٢

١٠- د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه وروسته د هیچا اتباع په مسلمانانو لازمه نه ده ٤٠

١١- د تقلید رد ٤٣

١٢- د تقلید لغوی معنیٰ ٤٥

(c) ketabton.com: The Digital Library

گڼه	موضوع	
۱۳ -	د تقليد اصطلاحي معنیٰ	٤٥
۱۴ -	تقليد کله شروع شو	٥٢
۱۵ -	د تقليد رد د سلف صالحينو څلورو امامانو او نورو دامت د علماوو د اقوالو په تائيد	٦٦
۱۶ -	د اختلاف په وخت کې د حل لاره	٩٧
۱۷ -	د الله تعالیٰ او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم د حکم په مقابل کې د رائې منل ګمراهي ده ـ	١٠٢

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ان الحمد لله نحمده و نستعينه و نستغفره و نعوذ بالله من شرور انفسنا و سيئآت أعمالنا من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادي له و أشهد ان لا اله إلا الله وحده لا شريك له و أشهد ان محمدا عبده و رسوله.

«يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِّنْ نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَّنِسَاءً وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا».

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ»

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُّصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُّطِعِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا».

اما بعد:

فان أصدق الحديث كتاب الله و خير الهدى هدى محمد صلى الله عليه و سلم و شر الامور محدثاتها و كل محدثة بدعة و كل

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدعة ضلالة وكل ضلالة في النار.

الله سبحانه و تعالیٰ چه کله آدم علیه السلام له جنت څخه را بښکته کاوه نو ورته یې وویل:

«قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُم مِّنِّي هُدًى فَمَن تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ» سورة البقرة - ۳۸ -

«مونږ وویل کوز شئ د جنت څخه ټول نو که تاسو ته زما له لوري څه هدایت راغی نو هغه چا چه زما د هدایت تابعداري وکړه نه به په هغوی ویره وي او نه به غمجن کیږي»

په دې ایت کښې الله آدم علیه السلام او ټولو بني آدمو ته داخبر ورکړی دی چه زه به هدایت رالیږم او د دی هدایت تابعدارو ته یې بشارت او زیری ورکړی دی. د هدایت په هکله د دی ایت په تفسیر کښې حافظ ابن کثیر په خپل تفسیر کښې داسې لیکي:

«قال ابوالعالیة الهدیٰ الأنبیاء والرّسل والبینات والبیان، و قال مقاتل بن حیان: الهدیٰ محمد صلّی الله علیه و سلّم و قال الحسن الهدیٰ القرآن» تفسیر ابن کثیر ص ۸۳ ج ۱ / ۱

«ابوالعالیة ویلی دی چې له هدایت څخه مراد انبیاء، رسولان او د هغوی معجزی، دلائل او بیان دی. او مقاتل بن حیان ویلی دی چې هدایت عبارت دی د محمد صلی الله علیه و سلّم څخه او حسن بصری ویلی دی چې هدایت قرآن دی».

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دري واړه قوله صحیح دي څکه چي تولو امتونو لپاره هدایت انبیاء او د الله فرمانونه دي او اخري امت لپاره اخري پیغمبر خاتم الانبیاء محمد صلی الله علیه وسلم او په هغه باندي د الله له لوري رالیږل شوی کتاب قرآن کریم دی.

نو په هر امت باندي د خپل رسول او نبي اطاعت فرض ؤ او هر امت ته چي کله الله تعالی کوم پیغمبر رالیږلی دی هغوی ته یې د دی حکم کړی دی چي زما د رالیږل شوي رسول اطاعت او تابعداري وکړي لکه چي الله تعالی فرمايي:

«وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ» الایه سورة النساء - ع۶۴.

«او مونږ هیڅ یو رسول نه دی لیږلی مګر د دی لپاره چي د هغه تابعداري وشي د الله په حکم».

نو هر امت ته چي کوم پیغمبر لیږل شوی ؤ هغوی د هغه رسول او نبي په تابعداری او اطاعت مأمور ؤ.

او مونږ ته الله ج اخري پیغمبر حضرت محمد صلی الله علیه وسلم د رسول په حیث رالیږلی دی لکه چي فرمايي:

«وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ الایه»

سورة آل عمران ع۱۴۴. «محمد ندی مګر رسول دی له ده نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخکښې هم رسولان تیر شویدی» او محمد صلی الله علیه وسلم الله تعالیٰ د کوم خاص قوم لپاره نه بلکې تر قیامته پورې ټولو خلقو لپاره رالیږلی دی.

الله تعالیٰ فرمائی :

«وَمَا اَرْسَلْنٰكَ اِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيْرًا وَّنَذِيْرًا وَّلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ» سورة سباء ۲۸.

«مونږ نه یې لیږلی مګر ټولو خلکو لپاره زیری ورکوونکی او ویره وونکی لکن زیات خلك نه پوهیږي» سورة سبا (۲۸) نو مونږ هم دغه اخری رسول په اطاعت مأمور یو او د ده په منلو کښې د الله رضا، کامیابی او جنت ته داخلیدل او د ده په نه منلو کښې د الله غوسه، ناکامی او جهنم دی.

اتباع الرسول قرآني حکم دی

د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع په هکله په قرآنکریم کښې زیات نصوص راغلی دی او الله تعالیٰ مونږ ته داحکم کوی چې مونږ د الله او دهغه د رسول صلی الله علیه وسلم اطاعت وکړو.

«وَاَطِيْعُوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ» سورة الانفال (۱)

«او د الله او د هغه د رسول اطاعت وکړئ که مؤمنان یاست»

(c) ketabton.com: The Digital Library

او الله تعالیٰ فرمائي:

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ» سورة التغابن:— ۱۲ -

« او د الله اطاعت وکړئ او د هغه د رسول اطاعت وکړئ او که تاسو مخ واړاوه نو زمونږ په رسول بنکاره رسول دی»

او الله تعالیٰ فرمائي:

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَأَنتُمْ تَسْمَعُونَ.

سورة الانفال (۲۰)

«ای مؤمنانو د الله او د هغه د رسول ومنئ او د رسول څخه مه اوړئ حال دا چي تاسو اورئ»

او الله تعالیٰ فرمائي:

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ «سورة ال عمران (۱۳۲)

او د الله اطاعت وکړئ او د رسول الله اطاعت وکړئ دی لپاره چي په تاسو رحم وشي او الله تعالیٰ فرمائي:

« وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَاحْذَرُوا فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ»، سورة المائدة (۹۲)

او د الله اطاعت وکړئ او ——— د رسول اطاعت وکړئ او وویرېږئ». که تاسو وګرځیدئ نو پوه شئ چي زمونږ په رسول بنکاره رسول دی».

(c) ketabton.com: The Digital Library

او الله تعالیٰ فرمائي:

« وَالْمُؤْمِنُوْنَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَيُطِيْعُوْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهُ اُولٰٓئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ » - سورة التوبة (٧١) -

« او مؤمنان سړي او مؤمنانې ښځې ځینې د ځینو دوستان دي امر کوي په نیکۍ او منعه کوي له بدۍ څخه او لمونځ کوي او زکات ورکوي او د الله او د هغه د رسول اطاعت کوي زر ده چې الله په دغه کسانو رحم وکړي. بې شکه الله غالب او د حکمت والا دی ».

او الله تعالیٰ فرمائي:

« وَمَنْ يُّطِعِ اللّٰهَ وَالرَّسُوْلَ فَاُولٰٓئِكَ مَعَ الَّذِيْنَ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِّنَ النَّبِيّٖنَ وَالصِّدِّيْقِيْنَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصّٰلِحِيْنَ وَحَسُنَ اُولٰٓئِكَ رَفِيْقًا » - سورة النساء (٦٩) -

« او چا چې د الله او د رسول اطاعت وکړ نو دوی به هغو کسانو سره وي چې الله په هغوی انعام کړیدی د انبیاء ریښتونو، شهداؤ او صالحینو څخه او دوی د ډېر ښه ملګري دي ».

او الله تعالیٰ فرمائي:

« وَمَا اٰتٰىكُمُ الرَّسُوْلُ فَخُذُوْهُ وَمَا نَهٰىكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوْا » سورة الحشر (٧)

(c) ketabton.com: The Digital Library

• او هغه څه چې تاسې ته رسول درکړي وي نو ويې نيسئ او د څه شي څخه چې منعه کړي يا ست ور څخه منعه شئ •

رسول الله صلی الله علیه وسلم مونږ ته قرآن او حدیث پری ایښي دي او د قرآن او حدیثو د خلاف څخه يې مونږ منعه کړي يو.

زمونږ د ټولو اعمالو، افعالو او اقوالو لپاره سبنر نمونه رسول الله صلی الله علیه وسلم دی په هر څه کښې باید د هغه پیروي وکړو او د خلاف څخه ځان وساتو. الله تعالی فرمائي :

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ۝ الأحزاب (۲۱)

• بې شکه تاسو لپاره د الله په رسول کښې سبنر تابعداري ده د هغه چا لپاره چې د الله او د قیامت د ورځې امید لري او الله ډېر یاد کړي • -

نو زمونږ کامیابي په دې کښې ده چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم تابعداري وکړو او د بل هیچا په تابعداری کښې کامیابي نشته.

الله تعالی فرمائي :

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝ قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ. سورة ال عمران ۳۱-۳۲ .

ورته ووایه ای محمده! که تاسو الله سره محبت لرئ نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ما تابعداري وکړي ه الله به تاسو سره محبت وکړي او ستاسو
ګناهونه به وبخښي او الله بخښونکی او مهربان دی ورته ووایه چې د الله
اطاعت وکړئ او د هغه د رسول اطاعت وکړئ که دوی په شا
وګرځېدل نو بې شکه الله کافران نه خوښوي .
نو معلومه شوه چې څوک وائي : زه د الله تعالی بنده یم او د هغه
سره محبت لرم نو هغه به د الله تعالی د رالیږل شوی رسول محمد
صلی الله علیه وسلم اطاعت منل کوی او که چا د الله تعالی د رسول
وینه منل هغه کافر شو نو ځکه الله تعالی وویل چې " الله کافرانو
سره محبت نه کوی " او د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله علیه
وسلم اطاعت او تابعداري کښې د فلاح او اطمنان شرونه دی.
الله تعالی فرمائي :
يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَ لِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ
سورة الانفال (٢٤) .
" ای مؤمنانو د الله او د هغه د رسول دعوت قبول کړئ کله
چې تاسو هغه ته رابلي چې تاسو ژوندي کوي " .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع د الله

اتباع ده

د رسول الله صلی الله علیه وسلم په اطاعت او تابعدارۍ کښې د الله اطاعت دی نو ځکه مونږ د رسول الله ﷺ په اطاعت مأمور یو.

الله تعالی فرمائي:

«مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ» سورة النساء ۸۰.

او چا چې د رسول اطاعت وکړ نو بیشکه هغه د الله اطاعت وکړ.

او د رسول اطاعت ځکه د الله اطاعت دی چې هغه یوه خبره هم له ځانه نه کوی بلکې خپله هم د وحی تابعداری کوی او خلکو ته هم د الله وحی رسوی.

الله تعالی فرمائي:

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَى إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَى» سورة النجم ۳-۴.

او رسول د ځانه خبری نه کوی ندی دا قرآن مگر وحی ده چې ورته کیږي.

او الله تعالی فرمائي:

قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَى إِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَى

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَالْبَصِيْرُ اَفَلَا تَتَفَكَّرُوْنَ. سورة الانعام - ۵۰ -

اى محمده! ورته ووايه چي زه تاسو ته دا نه وايم چي ما سره د الله خزاني دي او نه زه په غيبو پوهېږم او زه تاسو ته دا نه وايم چي زه فرښته يم زه تابعداري نه کوم مگر د هغه شي چي ماته يي وحي کېږي. ورته ووايه چي آيا برابر دي ړوند او ليدونکي».

او الله تعالى فرمايي:

وَاِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِاٰيَةٍ قَالُوْا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا قُلْ اِنَّمَا اَتَّبِعُ مَا يُوْحٰى اِلَيَّ مِنْ رَّبِّيْ هٰذَا بَصَائِرُ مِنْ رَّبِّكُمْ وَ هُدًى وَّرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ. سورة الاعراف -۲۰۳-

او کله چي را نه وړي دوى ته يو ايت نو وايي چي ولي يي ته پخپله نه جوړه کوى ورته ووايه چي زه يواځي د هغه تابعداري کوم چي ماته يي زما د رب له لوري وحي کېږي. دا قرآن ستاسو د رب له لوري دلائل دي او هدايت او رحمت دي هغه قوم لپاره چي ايمان راوړي.

د رسول الله صلى الله عليه وسلم د اتباع په هکله زيات احاديث هم راغلي دي چي د مثال په توگه به زه يو څو لوستونکو ته وړاندي کړم. عن ابن هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم:

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ما امرتكم به فخذوه وما نهيتكم عنه فانتهوا"
رواه ابن ماجة.

د ابوهريرة رضي الله عنه نه روايت دی هغه وائي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی:
څه شی باندی چې ما تاسو ته امر کړی وی هغه واخلئ او د څه شی څخه می چې منعه کړي یاست د هغې څخه منعه شئ".

بل روایت کښې راځي:

عن انس عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: "ثلاث من كن فيه وجد حلاوة الإيمان من كان الله ورسوله احب اليه مما سواهما ومن احب عبداً لايحبه الا الله ومن يكره ان يعود في الكفر بعد اذ انقذه الله كما يكره ان يلقى في النار".

انس رضي الله عنه نه روایت دی چې نبي کریم صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي: "دری خویونه دي چې چاکښې وو نو د ایمان خوږ والي به پیری ومومي چاته چې الله او د هغه رسول د بل هر چانه زیات محبوب وي، اوڅوک چې د چاسره محبت کوي یواځې د الله لپاره وي اوچاچې دا بده وګڼله چې کفر ته بیرته وګرځي وروسته له دې چې الله ورته خلاص کړیدی لکه څنګه چې دابده ګڼی چې اور کښته ولویږي".

(c) ketabton.com: The Digital Library

او رسول الله فرمائی

"والذی نفسی بیده لایؤمن احدکم حتی یکون هواه تبعاً لماجئت به" .
الاربعین النوویه

قسم دی په هغه ذات چې زما نفس د هغه په لاس کښی دی،
ستاسو څخه یو کس ترهغه پورې مؤمن کیدای نشي ترڅو
پورې چې د هغه خواهش د هغه دین تابع نشي چې زه يې راغلی یم؟
او دا هله معلومیږي چې یو حدیث دچا د رائی خلاف راشي نو
که هغه خپله رایه پرېښوده او حدیث ئي واخیست مؤمن دی
او که حدیث ئي پرېښود او د خپل خواهش ئي ومنل نو هغه
هېڅکله مؤمن کیدای نشي
همدارنګه حدیث کښی راځي ،

"عن انس قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم :لایؤمن احدکم حتی اکون احب الیه من والده وولده والناس اجمعین"
متفق علیه

انس رضی الله عنه نه روایت دی هغه وائي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرملیلی دی : ستاسو یو کس ترهغې مؤمن کیدای نشي ترڅو چې زه ورته دپلار ، خوی او ټولو خلکو څخه زیات محبوب نشم"

نو هغه څوک چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د محبت دعوه کوي او بیا خپله خبره یا د خپل مشر ، امام ، پلار او یا بل چا خبره د رسول الله صلی الله علیه وسلم د حدیث په مقابل کښې مني هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېڅکله مؤمن کېدای نشي. -

بل حدیث کښې راځي

• عن المقداد بن معد یکرب رضی الله عنه قال : قال

رسول الله صلی الله علیه وسلم : الا هل عسی رجل یبلغه

الحدیث عنی وهو متکیء علی اریکته فیقول بیننا وبینکم

کتاب الله فما وجدنا فیه حلالاً استحللناه وما وجدنا

فیه حراماً حرمناه ، وإن ما حرم رسول الله کما حرم الله.

رواه الترمذی وابوداود واللفظ للترمذی

د مقداد بن معدیکرب رضی الله عنه څخه روایت دی هغه وائي

چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي : خبردار ! نږدې ده

چې یوه سړي ته به زما حدیث ورسېږي او هغه به خپل ځای

تکیه کړې وي او وائي به چې زموږ او ستاسې ترمینځ د الله

کتاب دی نو پیدې کښې مو چې څه حلال و مینده هغه به حلال

کښو او پیدې کښې مو چې څه حرام و مینده هغه به حرام کښو ، او

بې شکه هغه څه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم حرام کړیدي هغه

د هغې په شان دي چې الله حرام کړیدي. -

او داځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د ځان نه څه شی حرام

یا حلال نه کښې بلکې د وحی تابعداري کوي ، او دا حدیث

په پرویزیانو باندې د هر سبه رد دی چې هغوې وائي : یواځې قرآن

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس دی او احادیثو ته ضرورت نشته ، او ځیني احناف هم د پرویزیانو څخه ځکم ندي ځکه چي دوی هم په د بروخایونو کښي احادیث نه مني او په لیري تاویلونو قرآن او احادیثو سره معارض واقع کوي ، او دا هم وایي چي کتاب الله باندې زیادت په خبر واحد ندی جائز حال دا چي دا خبره بالکل صحیح نده بلکي د بروخایونو کښي احنافو هم په خبر واحد باندې په کتاب الله زیادت جائز کړیدی .

همدارنګه بل روایت کښي راځي

عن أبي موسی الاشعری رضی الله عنه أن رسول الله صلی الله علیه وسلم قال : إن مثلی ومثل ما بعثنی الله به کمثل رجل أتی قومه فقال : إنی رأیت الجیش بعینیَّ وانا النذیر العریان فالنجاء النجاء ، فأطاعه طائفة من قومه فأدلجوا فانطلقوا علی مهلهم فنجوا ، وکذبت طائفة منهم فأصبحوا مکانهم فصبحهم الجیش فأهلکهم واجتاحهم فذلك مثل من اطاعنی واتبع ماجئت به ومثل من عصانی وکذب ماجئت به من الحق .

متفق علیه

د ابو موسی اشعری رضی الله عنه نه روایت دی هغه وایي چي رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي : زما مثال او د هغه دین او احکامو مثال چي الله زه پري را لیږلی یم د هغه سړي په شان دی چي خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوم ته راشي او ورته ووايي چې ما په خپلو سترګو د دښمن لښکر ليدلی دی او زه بربنډ ويره ونکی يم نو ځانونه خلاص کړئ، ځانونه خلاص کړئ. نو يوه ډله د ده د قوم څخه د ده خبره ومني او د شپې لار شي نو نجات بيا مومي او يوه ډله ورته ووايي چې ته دروغ وايې او خپل ځای کښې سهار کړي نو سهار کښې ور باندې لښکر راشي او هلاك او برباد يې کړي. نو دا د هغه چا مثال دی چې زما يې ومنل او د هغه دين تابعداري يې وکړه چې زه پرې راغلی يم او د هغه چا مثال دی چې زما يې ونه منل او زه چې په کوم حق راغلي يم هغه يې دروغ وګڼل»

دا حديث ددې ښکاره دليل دی چې چا د رسول الله صلی الله عليه وسلم اطاعت او اتباع وکړه نو هغه نجات ومونده او چا چې د رسول الله صلی الله عليه وسلم ونه منل هغه هلاك او د عذاب مستحق شو.

عن ابی هريرة رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله عليه وسلم

«من أطاعنی فقد اطاع الله ومن عصانی فقد عصی الله».

رواه ابن ماجة.

د ابو هريرة رض عنه روايت دی هغه وايي چې رسول الله صلی الله عليه وسلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمايلي دی :

«چاچې زما ومنل نو هغه د الله ومنل او چاچې زما ونه منل هغه د الله ونه منل»

همدا رنگه بل حديث کښې راځي :

عن ابى هريرة رضى الله عنه ان رسول الله صلى الله عليه وسلّم قال: كل امتى يدخلون الجنة الا من أبى قالوا ومن يأبى قال من أطاعنى دخل الجنة ومن عصانى فقد ابى»

رواه البخارى.

د ابوهريره رضى الله عنه نه روايت دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلّم ووېل:

زما ټول امت به جنت ته داخلېږي مګر هغه څوك نه داخلېږي چې انکار يې وکړ. صحابه وُ ووېل: څوك انکار کوي؟ رسول الله صلّى الله عليه وسلّم ووېل: چاچې زما ومنل جنت ته داخل شو او چاچې زما ونه منل هغه انکار وکړ».

د رسول الله صلى الله عليه وسلّم د اتباع په هکله زيات احاديث او اثار راغلي دی او دا ځکه چې د رسول الله صلى الله عليه وسلّم په اتباع کښې کاميابي ده او د رسول الله صلى الله عليه وسلّم مونږ ته ډير ښکاره او واضح دين پرې ايښې دی لکه چې فرمايي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

«لقد ترکتکم علیٰ مثل البیضاء لیلها و نهارها سواء»
رواه ابن ماجة من حدیث ابی الدرداء.

بې شکه ما تاسو په سپینه لار پرې ایښې یاست چې شپه او ورځ یې برابره ده.

نو د اسلام دین ډیر واضح او روښانه دی او یوه مسئله هم یې کښې مبهمه او نامعلومه نه ده یوازې په هغه چا تیاره او ابهام راځي چې هغه د قرآن او سنت نبوي څخه ناخبره وي او ځان پرې نه پوهوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قیامت په ورځ به خلك د رسولانو د اتباع آرمان کوي

الله تعالیٰ فرمایي :

"وَأَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخِّرْنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ نُجِبْ دَعْوَتَكَ وَنَتَّبِعِ الرُّسُلَ أَوَلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُمْ مِنْ قَبْلُ مَا لَكُمْ مِنْ زَوَالٍ"

سورهٔ ابراهیم ۴۴.

او وویره وه خلك د هغه ورځې څخه چې راځي به شي دوی ته عذاب او ظالمان به وایي چې ای زمونږ ربه موږ ته دی نیږدې ته وروسته کړه موږ به ستا دعوت قبول کړو. او د رسولانو تابعداری به وکړو. ایا تاسو مخکښي له دی قسم نه وو کړي چې تاسو ته هیڅ زوال نشته".

نو د قیامت په ورځ به وایي چې ای ربه موږ د دنیا ته ولیږه چې ستا د رسولانو اتباع وکړو حال دا چې بیا دنیا ته راتلل نشته نو بیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

به ارمان کوي چې کاش مونږ د رسول الله صلی الله علیه وسلم تابعداري کړې وای او د نورو خلکو تابعداري مونږ وای کړې.

الله تعالیٰ فرمائي:

«وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلَىٰ يَدَيْهِ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا يَا وَيْلَتَىٰ لَيْتَنِي لَمْ أَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنسَانِ خَذُولًا» سورة الفرقان ۲۷-۲۸-۲۹.

په هغه ورځ چې ظالم به په خپلو لاسونو غاښونه ولګوي وبه وائي چې کاش ما د رسول الله ص لار نیولې وای های افسوس کاش چې ما فلاني په دوستۍ نه وای نیولای بیشکه زه یې د پند (قرآن وسنت) څخه بې لارې کړم ورو وسته له هغې چې ماته راغې او دی شیطان انسان لپاره تنها بې مرستې پریښوونکی».

نو د قیامت په ورځ به د الله او د هغه د رسول نه منونکي د دی ارمان کوي چې کاش مونږ د رسول الله ص تابعداري کړې وای کاش چې د فلاني مشر، پیر، حاکم او....... مې نه وای منلي هغه خو زه د الله د سمې لارې او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع څخه بل خوا ته اړولای وم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم خلاف د عذاب او جهنم ته د ننوتو سبب دی.

الله تعالیٰ فرمائي:

وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا » سورة النساء - ۱۱۵.

او هغه چا چي خلاف وکړ د رسول ورو وسته له هغې چي دی ته هدایت ښکاره شو او تابعداری یې وکړه غیر د مؤمنانو د لارې نو وبه یې ګرځوو هغه لور ته چي وګرځیده او جهنم ته به یې داخل کړو او ډیر بد ځای دی د ورګرځیدو».

او الله تعالیٰ فرمایي:

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ » سورة الانفال - ۱۳ -

دا په سبب د دې چي هغوی خلاف کړی دی د الله او د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول او هغه چا چې خلاف وکړ د الله او د هغه د رسول نو بېشکه الله سخت عذاب والا دی.

او الله تعالیٰ فرمائي:

«تِلْكَ حُدُودُ اللهِ وَمَن يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّٰتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ وَمَن يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُّهِينٌ».

سورة النساء - ۱۳ - ۱۴ -

دا د الله حدود دی او چا چې اطاعت وکړ د الله او د هغه د رسول نو داسې جنتونو ته به یې داخل کړي چې لاندې تري ویالې بهېږي په دی کښې به همیشه وي او دا لوېه کامیابي ده او هغه چا چې د الله او د هغه د رسول نافرماني وکړه او د هغه حدودو څخه یې تجاوز وکړ نو اور ته به یې داخل کړي همیشه به پکښې وي او د هغه لپاره سپکوونکی عذاب دی.

الله تعالیٰ فرمائي:

«فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَن تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ» سورة النور - ۶۳ -

نو هرو مرو دی وویرېږي هغه کسان چې د رسول د طریقې نه خلاف کوي چې دوی ته به فتنه ورسېږي او یا به ورته دردناک

(c) ketabton.com: The Digital Library

نالك عذاب ورسيږي.

تفسير ابن کثير د دی ايت په تفسيرکښي داسي ليکي:

(فليحذر الذين يخالفون عن امره) ای عن امر رسول الله صلی الله عليه وسلم وهو سبيله و منهاجه و طريقته فتوزن الأقوال والأعمال بأقواله وأعماله فماوافق ذلك قبل وماخالفه فهومردود على قائله وفاعله كائناً من كان كما ثبت في الصحيحين وغيرهما عن رسول الله صلى الله عليه وسلم أنه قال: "من عمل عملاً ليس عليه أمرنا فهو رد" اى فليحذر وليخش من خالف شريعة الرسول باطناًوظاهراً ان تصيبهم فتنة " ای فی قلوبهم من كفر اونفاق او بدعة (اويصيبهم عذاب اليم) ای فی الدنيا بقتل أوحد أوحبس أونحوذلك".

تفسير ابن كثير ص ۳۰۷ ج ۳

د (عن امره) نه مراد د رسول الله صلى الله عليه وسلم امردی چي هغه د رسول الله صلى الله عليه وسلم لار، طريقه، طرزعمل او شريعت دی نو اعمال او اقوال به د هغه په اقوالو او اعمالو تلل کيږي نو هغه چي د رسول الله صلى الله عليه وسلم د اعمالو او اقوالو سره برابر وي قبليږي به او کوم چي مخالف وي نو هغه به د هغه ويونکي او کوونکي باندي رد کيږي هرڅوک چي وي.

لکه چي په صحيح بخاری او صحيح مسلم او نورو کتابونو کښي

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحیح حدیث ثابت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ویلي دي :

«چا چې داسې عمل وکړ چې زمونږ په طریقه نه وي نو هغه رد دی» .

نو معنی دا شوه چې اړه مرودی وو برېږي هغه کسان چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د شریعت څخه ظاهري او باطني مخالفت کوي چې دوې ته به ددوی په زړونو کښې فتنه ورسېږي د کفر، نفاق او بدعت څخه او یا به ورته دردناک عذاب ورسېږي په دنیا کښې په قتل، حد، حبس (بند او جیل) او یا داسې نور ورسره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څوک چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع

څخه خلک منع کوي هغه منافق دی

الله تعالی فرمائي :

« وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنكَ صُدُودًا » . النساء - ٦١

« او کله چې دوی ته وویل شي چې راشئ هغه کتاب ته چې الله رالیږلی دی او رسول ته نو ته به گوری منافقان چې بندوی خلک له تا نه په بندولو سره » .

نو دا کار د منافقانو دی چې د الله تعالی د کتاب او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع څخه خلک منع کوي او دا سې منافق صفته خلک په اوسني وخت کښې ډیر زیات دي چې هغوی د د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع او د الله تعالی د غوره کړي دین څخه خلک په ډول ډول پلمو منع کوي کله وایي چې دا حدیث زمونږ د مذهب څخه مخالف دی ، کله په ډیرو بعید و تاویلونو سره خلک د رسول الله صلی الله علیه وسلم د طریقو څخه لیری کوي او کله دیوې د یني درسگاه ، جوماتونو څخه خلک بندوي او ورته وائي چې هلته لاړ نشی هغه خلک وهابیان دي او زمونږ مذهب نه مني ......

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو مخالف مؤمن نشي کېدای

الله تعالی فرمايي:

"فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

النساء (٦٥)

نه ده داسې لکه څنګه چې داخلک ګمان کوي، او ستا په رب زما قسم دی هېڅکله دوی مؤمنان کېدای نشي تر دې چې حاکم ونه ګرځوي تا په هغه څه کښې چې د دوی ترمینځ پېښېږي اختلاف پیدا شوی وي او بیا ستا د فیصلې په هکله په خپلو ځانونو کښې تنګي ونه مومي او تسلیم شي په تسلیمېدو سره".

الله تعالی په خپل ذات قسم کوي چې دا خلک نه هغې مؤمنان کېدای نشي ترڅو چې د اختلاف په وخت کښې په تا فیصله ونکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بیا ستا فیصلې ته داسې غاړه کښېږدي چې پرې خوشحاله وي او خفه نوي ، نو د اختلاف په صورت کښې مونږ ته پکار دي چې په قرآن او حدیثو فیصله وکړو او د خلکو په رأیو او اجتهادو نو فیصلې ونکړو ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم مونږ ته هم دا دوه شیان پرې ایښې دي چې یو قرآن او بل نبوي احادیث دي لکه چې په حدیث کښې راځي :

عن ابن عباس رضی الله عنهما ان رسول الله صلی الله علیه وسلم خطب فی حجة الوداع فقال : " ترکت فیکم ما إن اعتصمتم به فلن تضلوا أبداً کتاب الله وسنة نبیه ". رواه الحاکم

د عبد الله بن عباس رضی الله عنهما نه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم په حجة الوداع کښې خطبه ولوسته نو وې فرمایل :

" ما په تاسو کښې داسې څه پرې ایښې دي که تاسو پرې منګولې ولګولې نو هېڅکله به ګمراه نشئ چې هغه د الله کتاب دی او د هغه د نبی سنت دی ".

نو معلومه شوه چې هدایت په همدې دواړو کښې دی او پدې دواړو باندې په عمل کولو کښې دی او که دا دواړه چا پرېښودل نو ارو مرو به ګمراه او بې لیاري شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم عمل کبنی چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع نوي هغه باطل دی

الله تعالیٰ فرمائي :

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَشَاقُّوا الرَّسُولَ مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ لَن يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَسَيُحْبِطُ أَعْمَالَهُمْ . يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ﴾

محمد : ۳۲ - ۳۳

بی شکه هغه کسان چې کفر ئي کړېدی او د الله د لاری نه ئي خلك بند کړیدي او د رسول خلاف ئي کړیدی وروسته له هغې چې هدایت ورته ښکاره شو نو هیڅکله الله ته هیڅ ضرر نشي رسولی او زر ده چې الله به ئي عملونه برباد کړي . ای مؤمنانو ! د الله اطاعت وکړئ او د رسول اطاعت وکړئ او خپل عملونه مه بربادوئ .

نو عملونه هله باطل او بربادیږي چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښی نوي او هر هغه عمل چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم طریقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يكي يه وى هغه بدعت دى او هر بدعت گمراهي ده لكه چي په حديث كښي راغي :

عن جابر بن عبد الله الأنصاري قال خطبنا رسول الله صلى الله عليه وسلم فحمد الله واثنى عليه ثم قال : إن افضل الهدى هدى محمد صلى الله عليه وسلم وشر الأمور محدثاتها وكل بدعة ضلالة " .

د جابر بن عبد الله الانصاري رضي الله عنه نه روايت دى هغه وائي چي مونږ ته رسول الله صلى الله عليه وسلم خطبه ولوستله نو د الله حمد او ثنائي ووېله بيائي وفرمايل : بهتره لاره او هدايت د رسول الله صلى الله عليه وسلم هدايت او طريقه ده او په كارونو كښي بدچي دي هغه نوي كارونه دي او هر بدعت گمراهي ده .

په يو حديث شريف كښى راغي :

عن عائشة رضي الله عنها قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : من احدث فى امرنا هذا ماليس منه فهو رد " .

اخرجه البخاري ومسلم وابوداود .

د عائشي رضي الله عنها څخه روايت دى چي رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل : چاچي زمونږ په دي دين كښي نوى كار پيداكړچي د دى څخه نه وي نو هغه رد دى " .

په بل روايت كښى راغي چي چا داسي عمل وكړچي زمونږ طريقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکښې نوي هغه رد دی .

نو هر هغه عمل یا هر هغه قول او فعل چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوي هغه رد دی یعنې مقبول ندی او بدعت دی او هر بدعت ګمراهي ده او لکه څنګه چې داوسنی زمانې مبتدعین وائي چې بدعت کښې حسنه شته نه دا صحیح نده بلکې هر بدعت ګمراهي ده او بدعت کښې سیه نشته لکه چې امام مالك رحمه الله وائي :

من ابتدع فی الإسلام بدعة یراها حسنة فقد زعم أن محمداً صلی الله علیه وسلم خان الرسالة لأن الله یقول « الیوم أکملت لکم دینکم واتممت علیکم نعمتی ... »

. فما لم یکن یومئذ دینا لایکون الیوم دیناً .

اصول فی البدع والسنن ص۴

چا چې اسلام کښې بدعت وکړ او هغه ئي حسنه بدعت ګاڼه نو ده دا ګمان وکړ چې محمد صلی الله علیه وسلم په رسالت کښې خیانت کړیدی ځکه چې الله تعالی فرمائي « نن ورځ ما تاسو ته ستاسو دین پوره کړیدی » . نو هغه ورځ د رسول الله صلی الله علیه وسلم په وخت کښې چې څه شی دین نوه نو نن هم دین ندی .

عبد الله بن مسعود رضی الله عنه فرمائي :

« اتبعوا ولا تبتدعوا فقد کفیتم » . رواه الدارمی

تاسو د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع وکړئ او بدعت مکوئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چې تاسې ته دين پوره او بس شويدی".

همدا رنګه يو بل روايت کښي راځي :

"عن مجاهد قال دخلت مع عبدالله بن عمر مسجداً وقد اذن فيه ونحن نريد أن نصلي فيه فثوب المؤذن فخرج عبدالله بن عمر من المسجد وقال : اُخرج بنا من عند هذا المبتدع ولم يصل فيه"

رواه الترمذی

د مجاهد نه روايت دی هغه وائي چې زه د عبدالله بن عمر رضی الله عنهما سره يو جوماات ته ننوتم چې په هغه کښي اذان شوی ؤ او مونږ غوښتل چې لمونځ پکښي وکړو نو مؤذن آواز وکړ چې لمانځه ته راشئ نو عبدالله بن عمر د جوماته ووت او وې ويل : مونږ ددې بدعتي له جوماته وباسئ - او لمونځ ئې پکښي ونکړ .

لمانځه ته دعوت ورکول په ظاهر کښي ښه کار معلوميږي لکن د رسول الله صلی الله عليه وسلم په وخت کښي د اذان نه غير داسې آواز نه ؤ شوی نو ځکه ورته عبدالله بن عمر بدعت ووايه .

نو که اسلام کښي چيرته بدعت حسنه وای دغه کار به ضرور بدعت حسنه ؤ . او عبدالله بن عمر رضی الله عنهما به ورته ښه کار ويلای ؤ لکن هغه دغه د لمانځه دعوت ته بدعت ووايه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا ځکه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوه.
همدارنګه اذان کول ښه کار دی لکن د اختر لمانځه لپاره
اذان کول نشته او که بیا و کړ ګناه ئي وکړه ځکه چه دغه کار
رسول الله صلی الله علیه وسلم ندی کړی نو دا بدعت دی.
همدارنګه نور زیات داسې مثالونه شته چې د هغې نه دا معلومیږی
چې اسلام کښې بدعت حسنه نشته او هر بدعت ګمراهي ده.
نو هر هغه عمل چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوي
هغه بدعت او باطل دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرسول او د رسول الله صلی الله علیه وسلم

صحابه

د رسول الله صلی الله علیه وسلم صحابه کرام رضی الله عنهم د رسول الله صلی الله علیه وسلم په اتباع کښې د پر کلك وو او د رسول الله صلی الله علیه وسلم تابعداری ئې په هر څه کښې کوله لکه چې په حدیث کښې راځي :

« عن ابن عمر رضی الله عنهما عن النبی صلی الله علیه وسلم

أنه اتخذ خاتماً من ذهب فلبسه فاتخذ الناس خواتيم الذهب فقام النبي صلى الله عليه وسلم فقال : إني كنت ألبس هذا الخاتم وإني لن ألبسه أبداً فنبذه . فنبذ الناس خواتيمهم » رواه احمد

د عبد الله بن عمر رضی الله عنهما نه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د سرو زرو یوه ګوته جوړه کړه او په لاس یې کړه نو نورو خلکو هم د سرو زرو ګوتې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو رسول الله صلی الله علیه وسلم پوره ته شواو وېي ویل چې: ما داکوته په کوته کړې وه. خوزه به یې نو رهېڅکله په کوته نه کړم نوکوته یې وغورځوله خلکو هم خپلې کوتې وغورځولې
همدارنګه بل روایت کښې راځي:

عن مجاهد عن عبد الله بن عمر ان النبی صلی الله علیه وسلم قال:

لا یمنعن رجل أهله أن یأتوا المساجد فقال ابن لعبد الله بن عمر فإنا نمنعهن فقال عبد الله: أحدثك عن رسول الله صلی الله علیه وسلم وتقول هذا قال فما کلمه عبد الله حتی مات. رواه أحمد.

د مجاهد نه روایت دی:

هغه د عبد الله بن عمر رضی الله عنهما نه روایت کوی چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم ویلی دي: یو سړی دی خپله ښځه ددی نه نه منع کوي چې جوماتونو ته لاړې شي نو د عبد الله بن عمر رضی الله عنهما یو ځوی وویل: چې مونږ به یې منع کوو عبد الله بن عمر وویل چې زه درته د رسول الله صلی الله علیه وسلم حدیث بیانوم او ته دا خبره کوی. مجاهد وائي چې عبد الله بن عمر خپل ځوی سره ترمرګه پورې خبرې ونه کړې"
همدارنګه بل روایت کښې راځي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن سالم بن عبدالله انه سمع رجلا من اهل الشام وهو يسئل عبدالله بن عمر عن التمتع بالعمرة الى الحج فقال عبدالله بن عمر هي حلال فقال الشامي ان اباك قد نهي عنها فقال عبدالله بن عمر: أرأيت ان كان ابي نهى عنها وصنعها رسول الله صلى الله عليه وسلم امر ابي يتبع ام امر رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال الرجل بل امر رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال لقد صنعها رسول الله صلى الله عليه وسلم. رواه الترمذي.

د ساله بن عبدالله نه روایت دی هغه وائي چې ما د یوه شامی سړی نه واوریدل چې د عبدالله بن عمر څخه یې د حج په هرځوکي د عمری پوښتنه کوله عبدالله بن عمر وویل چې دا کار حلال دی نو هغه شامی وویل چې ستا پلار (عمر) خو خلك ورځنه منع کول عبدالله بن عمر وویل: ته ما ته دا ووایه چې که زما پلار تري منعه کړی وی او رسول الله صلی الله علیه وسلم داکړی وی. نو زما پلار تابعداری به کیږي او که د رسول الله صلی الله علیه وسلم ؟.

هغه سړي وویل بلکي د رسول الله صلی الله علیه وسلم د حکم تابعداری به کیږي نو هغه وویل چې رسول الله صلی الله علیه وسلم دا کار کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو عبدالله بن عمر رضی الله عنهما د رسول الله صلی الله علیه وسلّم د حدیث په مقابل کښي د خپل پلار عمر رضی الله عنه خبره ونه منله ـ افسوس د هغه چا په حال چي د رسول الله صلّی الله علیه وسلّم د حدیثو په مقابل کښي د ښځو متلونه، د پلار او نیکه خبري، د امام او پیشوا خبري او داسي نور بې دلیله خبري او اقوال مني او احادیث پر پرږدي ـ

همدارنګه بل روایت کښي راځي:

عن سعید بن جبیر

عن عبدالله بن مغفل انه کان جالساً الی جنبه ابن أخ له فخذف فنهاه وقال: ان رسول الله نهی عنها وقال «إنها لا تصید صیداً ولا تنکی عدواً وانها تکسر السن وتفقأ العین» قال: فعاد ابن اخیه یخذف فقال: أحدثك أن رسول الله صلی الله علیه وسلّم نهی عنها ثم عدت تخذف لا أکلمك ابداً» ـ رواه ابن ماجة.

سعید بن جبیر د عبدالله بن مغفل نه روایت کوي چي د هغه خوانه د هغه وراره ناست و نو یوه وړه کیڼکه (شګه) یي ګوزار کړه نو عبدالله بن مغفل منع کړ او ورته یي وویل چي رسول الله صلی الله علیه وسلّم له دی نه منع کړي او ویلی یي دي: چي دا د وړي کیڼکي ګوزار نه ښکار کوی او نه د ښمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

منع کوي بلکې دا غاښن ماتوي او سترګه را اوباسي ،، سعید وايي چې د عبدالله ورار ه بیا دا کوزار ونه شروع کړل نو عبدالله ورته وویل چې زه تاته حدیث وایم چې رسول الله صلی الله علیه وسلم دا کار منع کړی دی او ته بیا کوزار ونه کوی ؟. زه به تا سره هیڅکله خبرې ونه کړم.

همدارنګه بل روایت کېښې راځي :

عن زید بن اسلم .

عن ابن عمر قال دخلت علی النبی صلی الله علیه وسلم وعلی ازار یتقعقع فقال من هذا قلت عبد الله بن عمر قال ان کنت عبد الله فارفع ازارك فرفعت ازاری الی نصف الساقین فلم تزل ازرته حتی مات. رواه احمد .

زید بن اسلم د عبدالله بن عمر رضی الله عنه نه روایت کوی هغه وايي چې زه رسول الله صلی الله علیه وسلم با ندې ورننوتم او زما لونګ ډې بښکته ځانګیده نو رسول الله صلی الله علیه وسلم وویل چې دا څوك دی ؟. ما ورته وویل چې عبد الله بن عمر. هغه وفرمایل چې که ته د الله بنده یې نو لنګ (پرتوګ) دی اوچت کړه نو ما خپل پرتوګ د پنډریو نیما یي پورې اوچت کړ- زید وايي چې د عبدالله پرتوګ ترمرګه پورې اوچت ؤ -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو صحابه کرام ژمونږ د ملایانو او یا عوامو په څېر نه وو چې کله ورته حدیث وویل شي نو هېڅ پروا پرې نه کوي بلکې ما وېړ داسې خلك لیدلي چې ځانته د علم نسبت کوي او لویه دعوه لري خو کله چې ورته د ډغه رنګ حدیث ویل شوی لکه عبدالله بن عمر ته چې وویل شو لو هیڅ پروائي نه ده کړې بلکې استهزاء يې کړې ده وقد جربنا بذلك مراراً۔

د عبدالله بن عباس نه چا دیوی مسئلې په باره کښې پوښتنه وکړه نو عبدالله ورته په حدیث جواب ورکړ هغه سړي وویل چې عمر او ابوبکر داسې ویلي دي نو عبدالله بن عباس په غوسه شو او وې ویل:

يوشك ان تنزل عليكم حجارة من السماء اقول قال رسول الله صلّى الله عليه وسلّم وتقولون قال عمر وابوبكر

تفسیر أضواء البیان ص ۵۱۶ ج - ۷ ۔

مجموع فتاویٰ شیخ الاسلام ص ۲۱۵ ج - ۲۰ ۔

نږدې ده چې په تاسو د آسمان نه تېږې را ووریږي زه وایم چې رسول صلّى الله عليه وسلّم داسې ویلي او تاسو وایئ چې عمر او ابوبکر داسې ویلي دي"۔

نو صحابه وو د حدیث په مقابل کښې د عمر او ابوبکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

رضی الله عنهما قول داسې بدګانه چې ورته یې وویل آسمان نه به در باندې تېږې نازل شي ـ لوکه عبدالله بن عباس چېرته اوس ژوندي وای او زمونږ دا زمانه مقلدین یې لیدلي وای نو څه به یې ورته ویل چې دوی د هر پیر، فقیر او امام خبره په حدیث مخکښې کوي .

همدارنګه په بل روایت کښې راځي :

عن ابن الحنظلیة قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم: نعم الرجل خریم الاسدی لولا طول جمته و اسبال إزاره فبلغ ذلك خریما فجعل یأخذ شفرة یقطع بها شعره الی اذنیه ورفع ازاره الی انصاف ساقیه ـ

رواه احمد ـ

ابن حنظلیه نه روایت دی هغه وائي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل :

خریم اسدی ډېر ښه سړی دی خوکه د سر وېښتان یې ډېر اوږده نه وای او پرتوګ یې د ګیټکیو نه ښکته نه وای نو دا خبره خریم ته ورسیده نو هغه قیچي راواخیستله او وېښتانئې د غوږونو نیمایې پورې غوڅ کړل او پرتوګ یې د پنډیو نیمایئې پورې پورته کړه ـ

بل روایت کښې راځي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن عمران بن حصين قال قال رسول الله صلّى الله عليه وسلّم الحياء خير كله او ان الحياء خير كله فقال بشير بن كعب انا لنجد فى بعض الكتب او قال الحكمة ان منه سكينة ووقار لله عزوجل ومنه ضعفا فاعاد عمران الحديث و اعاد بشير مقالته حتى ذكر ذلك مرتين او ثلاثا فغضب عمران حتى احمرّ عيناه و قال أحدثك عن رسول الله صلى الله عليه وسلم و تعرض فيه لحديث الكتب ؟

رواه احمد

عمران بن حصين روايت دی هغه وائي چي رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دی چي حيا ټول خير دی او يا بی شکه حيا ټول خير دی نو بشير بن کعب وويل مونږ په خينو کتابونو او يا حکمت کښی ليدلي دي چي خيني د حيا نه سکون او وقار دی الله تعالی لره او خيني ضعف دی نو عمران بيا حديث و وايه او بشير بيا خپله خبره وکړه تر دی چي دا خبره ئي دوه يا دری خل وکړه نو عمران داسي په غصه شو چي سترګی ئي سری شوی او وئي ويل چي زه در ته د رسول الله صلى الله عليه سلم حديث بيا نوم او ته پکښی د کتابونو خبري کوی ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه ورسته

د هیچا اتباع په مسلمانانو لازمه نده

لکه چې مخکښې مو یادونه وکړه الله تعالی په خپلو بندګانو خپل اطاعت فرض کړیدی او بیائې د خپل رسول محمد صلی الله علیه وسلم اطاعت فرض کړیدی د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه وروسته د هیچا اطاعت په مونږ فرض ندی بلکې که د رسول الله صلی الله علیه وسلم په مقابل کښې چا د بل هرچا خبره ومنله نو هغه ګمراه شو او د امراؤ اطاعت هم د الله تعالیٰ او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم د اطاعت لاندی دی او د الله په معصیت کښې د هغوی اطاعت نشته بلکې که د الله په معصیت ئې امر کاوه بیائې نه منل فرض دي په حدیث کښې راځي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن عبد الله بن ثابت قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم والذی نفس محمد بیده لو اصبح فیکم موسیٰ ثم اتبعتموه وترکتمونی لضللتم ... الحدیث ، رواه احمد

« عبد الله بن ثابت نه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي : قسم دی په هغه ذات چې د محمد نفس د هغه په لاس کښی دی که موسیٰ علیه السلام تاسې ته راغی او بیا مو د هغه تابعداری وکړه او زه مو پرېښودم نو اړ ومرو به گمراه شئ » .

نو د موسی علیه السلام تابعداري سره لدی چې هغه پېغمبر ؤ لکن د رسول الله صلی الله علیه وسلم په مقابل کښی د هغه منل گمراهي ده نو افسوس د هغه مقلدینو په حال چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم صحیح حدیث ورته ورسیږي او بیا د مذهب تقلید کوي او هغه حدیث نه مني نو ایا دا به گمراه نوي بلکې دا تر ټولو لوی گمراه دی .

همدارنګه حدیث کښی راځي :

عن جابر بن عبد الله رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم لا تسألوا أهل الكتاب عن شیء فإنهم لن یهدوکم وقد ضلوا فانکم إما أن تصدقوا بباطل او تکذبوا بحق فإنه لو کان موسی حیاً بین اظهرکم ماحل له إلا أن یتبعنی . رواه احمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجابر بن عبد الله رضي الله عنه نه روایت دی هغه وائي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي :

"د اهل کتابونه د هيڅ شي پوښتنه مکوئ ځکه چې هغوی هيڅکله تاسو ته سمه لاره نشي ښودلی او هغوی ګمراه شوي دي ځکه چې يا به تاسو د باطل تصديق وکړئ او يا به د حق تکذيب وکړئ . او که موسى عليه السلام ژوندی وای ستاسو مينځ کښی نو هغه ته بل څه روا نه وو غير لدی چې زما تابعداري وکړی ."

او بل روايت کښی راځي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دی :

"والذی نفس محمد بيده لو بدالکم موسى فاتبعتموه وترکتموني لضللتم عن سواء السبيل ولو کان حياً وادرك نبوتي لا تبعني " رواه الدارمي من حديث جابر

" قسم دی په هغه ذات چې د محمد نفس د هغه په لاس کښی دی که موسى عليه السلام تاسو ته راښکاره شی او د هغه تابعداری مووکړه او زه مو پريښودم نو د سمې لارې نه به بې لارې شئ او که موسى عليه السلام ژوندی وای او زما نبوت يې مينده لای وای نو ارومرو به يې زما تابعداری کړې وه "

نو موسى عليه السلام چې پيغمبر وو که ژوندی وای هغه ته به د رسول الله صلى الله عليه وسلم د بعثت څخه وروسته د دبل چا اطاعت روا نه وو نو بل چا ته به څرنګه روا شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقلید رد

د اتباع الرسول په هکله د پر زیات خبرو دې کښې تر هغه ځایه چې د اتباع په هکله ذکر شو د تقلید رد هم په کښې وشو لکه د زیات وضاحت او تائید لپاره به زه د لوستونکو لپاره د تقلید لغوی او اصطلاحی معنی وکړم او بیا به د نصوصو په رڼا کې او د علماؤ د اقوالو په تائید د تقلید رد وړاندې کړم ، که څه هم مونږ د الله تعالی په قرآنی نصوصو او نبوی احادیثو سره د بل هر قسم استدلال څخه مستغنی کړې یو ، خو بیا هم او بیا هم دې لپاره به د علماؤ اقوال ذکر کړو چې ځینو ناخبرو لوستونکو ته دا ښکاره شي چې دا مسائل زمونږ د ځانګړې رأی او فکر نتیجه نده بلکې تر حق پرست محققین علماء زمونږ د دې کاروان ملګري دي او د تقلید رد له دې کبله ضروري ګڼم چې د تقلید په سبب په اسلامي امت کښې لوی تفرق او زیاتې شخړې او اختلافات را منځته شویدي تر دې چې خلك د قرآن او

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبوي احاديثو څخه ډېر ليرې شوي دي دا ځکه ګرا مو به هکله دومره غلو او زياتي شروع شوي دي چې د هغوي اقوال بلکې د هغوي څخه لاندې د نورو زياتو خلکو اقوال د قرآن او حديث په ځاى استعمالېږي او داسې استدلال پرې نيول کېږي چې تر به وائي د غه اقوال اسماني وحى ده عام خلك د دين سره دومره نا آشنا شويدى چې د يوه متل او قرآن ترمنځ يا د يوه شعر او حديث تر منځ يا د فقهاؤ د اقوالو او نصوصو ترمنځ هيڅ تميز نشته بلکې که چېرته يو چا ته په ديني مسئله کښې يو قرآنى ايت يا نبوي حديث بيان شي نو هغه به سمدستى د دې په مقابله کښې د يوه عالم قول يا د عبدالرحمن بابا يو شعر پيش کړى . عوام خو لا څه چې ډېر علماء مونږ داسې ليدلي دي چې کله ورته يو حديث وويل شي نو هغه په ډېر غضب سره د حديث د نه منلو لپاره د خلکو اراء او اقوال وړاندې کړي نو مونږ حيران يو چې د وى پدې نه پوهېږي چې د نص په مقابله کښې نور څه دليل نشي کېداى او که سره د پوهې داسې کوي :

فإن كنت لاتدرى فتلك مصيبة

وإن كنت تدرى فالمصيبة أعظم

که نه پوهېږى او داسې کوى نو دا هم يو مصيبت دى او که پوهېږى او سره د پوهې داسې کوي نو بيا خود ډېر لوى مصيبت دى .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقلید لغوي معنی :

تقلید د تفعیل د باب څخه مصدر دی او د "قلادة" د مادې څخه اخیستل شویدی، قلادة هغه غاړکۍ او غړوندۍ ته ویل کیږي چې د څناورو او څارپایانو په غاړه کښې اچول کیږي نو تقلید په لغت کښې غړوندي په غاړه کښې اچولو ته وائی لکه د حدیثو په کتابونو کښې "باب تقلید الغنم" یا "تقلید الإبل" راغي یعني د حج په مناسکو کښې هغه د هدیې څاروي په غاړه کښې غاړکۍ اچول او غړوندی اچول.

دتقلید اصطلاحی معنی :

تقلید په اصطلاح کښې د یو چا خبره بې دلیله منلو ته وائی، لکه چې امام ابن القیم د تقلید اصطلاحی معنی داسې را نقلوي

"التقلید معناه فی الشرع الرجوع إلی قول لاحجة لقائله علیه وذلك ممنوع منه فی الشریعة والإتباع ما ثبت علیه حجة" .

اعلام الموقعین ص ۱۷۸ ج ۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقليد معنیٰ په اصطلاح کښې دا ده چې يو داسې قول او خبرې ته رجوع کول دي چې د هغه ويونکی ته پری دليل نه وی او دا په شريعت کښې منع دی او اتباع دی ته وائي چې دليل پری ثابت وی» ملا علی قاری حنفی په خپل کتاب شرح قصيدة امالی ص ٣٤ طبع دهلی کښې ليکی.

«والتقليد قبول قول الغير بلا دليل فكانه لقبوله جعله قلادة فی عنقه»

«تقليد د بل چا خبرې منل دی بی دليله، نو دا د دی د قبول له کبله داسې شو لکه چه دا خبره يې يوه غاړکۍ او غړوندې کړ او په خپله غاړه کښې يې واچاوه»

همدارنګه مسلم الثبوت کښې راځی:

«التقليد العمل بقول الغير من غير حجة»

«تقليد د بل چا په خبره بې دليله عمل کول دی»

مختصر ابن حاجب د تقليد معنیٰ داسې کوی:

«التقليد العمل بقول غيرك من غير حجة- مختصر ابن حاجب ص ٢٣١

تقليد دی ته وائي چې ته د بل چا په خبره بې دليله عمل وکړې.

همدارنګه.

تقليد ته علم نه ويل کېږي او مقلد ته عالم نه ويل کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چي امام ابن قیم رحمه الله دعلماؤ څخه دا قول را نقلوي :

« أجمع الناس على أن المقلد ليس معدودا من اهل العلم

وأن العلم معرفة الحق بدليله » . اعلام الموقعين ص ٧ ج - ١

« خلکو پدې اجماع کړیده چې مقلد په علماؤ کښې نه شمېرل

کېږي العلم دحق معرفت دی په خپل دلیل باندی » .

په قرآن کریم کښی داسې آیتونه ډېر زیات دي چې علماء په

هغې باندې د تقلید په رد کښی استدلال کوي ،

الله تعالیٰ فرمائي : اتخذوا احبارهم ورهبانهم اربابا

من دون الله .... الآية « (التوبه - ٣١ -)

ډوی (مشرکانو) خپل علماء او پیران په ربوبیت نیولی

دالله نه سوا » .

دغه آیت چې کله عدی بن حاتم د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه

واورېده نو ددې په تفسیر کښی یې د رسول الله صلی الله علیه وسلم

څخه پوښتنه وکړه چې مونږ خوئ عبادت نه دی کړی

نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل :

« أليس يحرمون ما احل الله فتحرمونه ويحلون ماحرم الله

فتحلونه »

ایا داسې نه وو چې هغوی به هغه څه حرام کړل چې الله

حلال کړي وو نو تاسو به حرام گڼل او هغوې به هغه څه حلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړل چې الله حرام کړي وُ نو تاسو به حلال کړل ؟.

عدی بن حاتم وویل چې همدا سې وه نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وویل :

« فتلك عبادتهم ». « همدا د هغوی عبادت وُ ».

رواه احمد والترمذی.

نور دی نه معلومه شوه چې یهودو او نصاراوُ د خپلو علماوُ بې دلیله تقلید کړی وُ او همدغه تقلید شرك دی او کوم مقلدچې د چا تقلید کوی هغه یې په ربوبیت ونیوه.

او الله تعالی فرمايئ :

« وَكَذٰلِكَ مَآ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِيْ قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيْرٍ اِلَّا قَالَ مُتْرَفُوْهَآ ۙ اِنَّا وَجَدْنَآ اٰبَآءَنَا عَلٰٓى اُمَّةٍ وَّاِنَّا عَلٰٓى اٰثٰرِهِمْ مُّقْتَدُوْنَ ۝ » سورة زخرف ۲۳ -

« او همدا رنګه موږ تا نه مخکښې په هیڅ یوه کلی کښې ویره ونکی ندی لیږلی مګر هغو عیاشو خلکو ویل چې موږ خپل پلاران په یوه دین موندلی دی او موږ د هغو د قدمونو پسې اقتدا کوو » او د پلارانو تابعداری یې بې دلیله د وحی په مقابل کښې کوله.

او الله تعالی فرمايئ :

اِذْ تَبَرَّاَ الَّذِيْنَ اتُّبِعُوْا مِنَ الَّذِيْنَ اتَّبَعُوْا وَرَاَوُا الْعَذَابَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ . وَقَالَ الَّذِيْنَ اتَّبَعُوْا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّؤُا مِنَّا كَذٰلِكَ يُرِيْهِمُ اللّٰهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِيْنَ مِنَ النَّارِ»

سورة البقرة ١٦٦- ١٦٧-

کله چې بېزار شي هغه کسان چې تابعداري يې شوې ده د هغو کسانو نه چې د دوی تابعداري يې کړېده او عذاب وګوري او ټولې وسيلې پرې ختمې شي. او هغه کسان به ووايي چې د نورو تابعداري يې کړېده کاش چې مونږ بيرځل دنيا ته واپس شوی وای نو ددوی (مشرانو) څخه به داسې بېزار شو لکه چې مونږ نه بېزار شوي دي همدارنګه الله دوی ته خپل عملونه ورښايي چې په دوی باندې به افسوس وي او دوی به دا ورڅخه نه وځي».

او الله تعالی فرمايي:

«وَإِذَا قِيْلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلٰى مَا أَنْزَلَ اللّٰهُ وَإِلَى الرَّسُوْلِ قَالُوْا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُوْنَ»

سورة المائدة - ١٠٤-

اوکله چې دوی ته وويل شي چې راشئ هغه کتاب ته چې الله رالېږلی او رسول ته نو وايي چې مونږ ته هغه څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس دي چې خپل پلاران موږ پرې موندلي دي. اګر که ددوی
پلاران په هیڅ شي نه پوهېږي او نه په هدایت دي»

او الله تعالی فرمايي:

وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَأَضَلُّونَا السَّبِيلَا»

سورة الاحزاب ۶۷

او وبه وايي چې ای ربه موږ د خپلو سردارانو او
لويانو منلې وه نوموږ څخه يې سمه لاره ورکه کړیوه»

علامه شنقيطي ددی ایت لاندې ليکي:

ومثل هذا في القرآن كثير من ذم تقليد الآباء والرؤساء
وقد احتج العلماء بهذه الأيات في ابطال التقليد ولم
يمنعهم كفر اولئك من الإحتجاج بها لأن التشبيه لم يقع من
جهة كفر احدهما وإيمان الآخر وإنما وقع التشبيه بين
التقليدين بغير حجة للمقلد كما لو قلد رجل فكفر وقلد آخر
فأذنب وقلد آخر في مسألة دنياه فأخطأ وجهها كان كل واحد
ملوماً على التقليد بغير حجة.

تفسير اضواء البيان ص ۴۹۱ ج ۱

پدې دول د پلرونو او مشرانو د تقليد بدي په قرآن
کریم کښې ډېره زياته ده.

د تقليد په باطلولو علماؤ پدې آيتونو دليل نيولی دی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه مخکنیو کفر علماء پدی ایتونو دلیل نیولو څخه ندی منعه کړي ځکه چې تشبیه پدی کښی نده چې یو کافر او بل مسلمان دی بلکې تشبیه د هغه مقلدینو په منځ کښی واقع شویده چې دخپل مشر بی دلیله منل کوي ، او دا داسی ده لکه یو سړی تقلید وکړي نو کافر شي بل تقلید وکړي گناهگار شی او بل د دنیا په کار کښی تقلید وکړي نو هغه د صحیح طریقې څخه خطا شی نو دا هر یو په بی دلیله تقلید باندی ملامت دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلید کله شروع شو

رسول الله صلی الله علیه وسلم چې کوم پیړۍ ته خیرالقرون ویلی دی یعنی په اولنیو دریو پیړیو کښې تقلید هیڅ وجود نه لاره بلکې دینی مسائل به د قرآن او احادیثو څخه زده کیدل او په هغې به عمل کیده د کوم عالم څخه به چې چا د کومې مسئلې په هکله پوښتنه وکړه نو هغه به د کتاب الله او سنة الرسول (قرآن او حدیث) په استدلال جواب ورکاوه او د خلکو رأیو پسې تلل نه وو.

محدث دهلوي شاه ولی الله رح وائي:

"اعلم ان الناس کانوا قبل المائة الرابعة غیر مجتمعین علی التقلید الخالص لمذهب واحد بعینه"

حجة الله البالغة ص۱۴۲

"پوه شه چې د څلورمې صدۍ نه مخکښې خلک د یوه خاص مذهب په تقلید باندې نه وو را ټول شوي."

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنګه شاه ولی الله په خپله رساله "الانصاف" ص۷۰ کښي ليکي :

"إعلم أن الناس في المائة الأولى والثانية غير مجتمعين على التقليد لمذهب واحد بعينه" .

يوه شه چي په اوله او دوهمه هجري پيړۍ کښی خلک ديوه شخص په تقليد راټول نه وو .

شيخ خجندی وائي :

فالسلف لا يعرفون ذلك وكانوا لا يقلدون إلا صاحب الشرع صلى الله عليه وسلم وقد صح اجماع الصحابة و التابعين وتابعيهم باحسان من السلف الصالحين على المنع من ان يقصد انسان إلى قول بعينه فمن اخذ بجميع اقوال أبي حنيفة اوجميع أقوال مالك او اقوال الشافعي اوجميع أقوال أحمد اوغيرهم ولم يعتمد على ماجاء في الكتاب والسنة فقد خالف اجماع الامة كلها واتبع غير سبيل المؤمنين . هدية السلطان ص۱۲

سلف صالحين دا تقليد نه پېژني او د صاحب الشرع يعنی رسول الله صلی الله عليه وسلم څخه غير د بل چا تقليد يې نه کاوه او د سلف صالحينو يعنی صحابه وُ تابعينو او تبع تابعينو اجماع صحيح ثابته ده چي هغوی دا کار منع کاوه چي يو انسان يوازې د يوه شخص قول

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسې روان وي نو چا چې د ابو حنيفه ټول اقوال واخيستل يا يې د مالك ټول اقوال واخيستل يا يې د شافعي ټول اقوال واخيستل، يا يې د احمد ټول اقوال واخيستل او يا يې د بل چا ټول اقوال واخيستل او په هغو احكامو يې اعتماد ونه كړ چې په كتاب او سنت (قرآن او حديثو) كښې راغلي دي ـ نو د غه شخص د ټول امت د اجماع څخه مخالفت وكړ او د مؤمنانو نه پرته د بلې لارې تابعداري يې وكړه.

علامه خجندی ليكي:

وهذه المذاهب أمور مبتدعة حدثت بعد القرون الثلاثة.

هديت السلطان ص٥

او دا مذاهب د بدعت كارونه دي چې د درې صديو (پيړيو) څخه وروسته پيدا شوي دي.

امام ابن قيم رحمه الله د تقليد او مقلدينو په هكله داسې وائي:

وانما حدثت هذه البدعة في القرن الرابع المذموم على لسان رسول الله صلى الله عليه وسلم، فالمقلدون لمتبوعهم في جميع ما قالوه يبيحون به الفروج والدماء والاموال ويحرمونها ولا يدرون اذلك صواب ام خطأ على خطر عظيم ولهم بين يدي الله موقف شديد يعلم فيه من قال على الله ما لا

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعلم انه لم یکن علی شئ .

اعلام الموقعین ص۱۸۹ ج-۲

داد تقلید بدعت څلورمې صدۍ چې رسول الله صلی الله علیه وسلّم ورته بده ویلي ده دې څخه وروسته پیدا شوې نو مقلدین دخپلو مشرانو په ټولو اقوالو (چې له دښمنو څخه ډیرې دې) او وینې او مالونه رواکوي، او نار واکوي او پدې نه پوهیږي چې دا خبره صحیح ده او که خطا ده. او دوی په دې کارونو سره په یو لوی خطر کښې واقع شوي دي. او دوی لپاره د الله په مخ کښې دیر سخت مقام دی چې په الله هغه څه ویل چې پرې نه پوهیده بیا به په دې پوه شي چې مونږ په هیڅ دلیل نه وو».

علامه شنقیطی په خپل تفسیر اضواء البیان کښې لیکي :

فتقلید العالم المعین من بدع القرن الرابع ومن یدعی خلاف ذٰلك فلیعین لنا رجلاً واحداً من القرون الثلاثة الاول التزم مذهب رجل واحد معین ولن یستطیع ذلك أبدا لأنه لم یقع البتة».

تفسیر اضواء البیان ص۴۸۸-۴۸۹ ج-۷

دیوه معلوم او ټاکلي عالم تقلید کول دڅلورم قرن

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدعاتو څخه دی او که څوك د دی خلاف دعوه لري نو موږ ته دی د دری اولنیو هجري پیړیو نه یو سړی راپه ګوته کړی چي هغه دیوه ټاکلی سړی د مذهب تقلید په ځان لازم کړی وی، او دا کار هېڅکله نه شي کولی ځکه چي داسې هېڅ شوی نه دی ٥١.

همدارنګه نور ډېر زیات علماء لیکی چي تقلید یو بدعت دی چي د خیرالقرون څخه وروسته پیدا شوی دی نو زه د هغه مقلدینو څخه پوښتنه کوم چي هغوی دین په څلورو مذهبونو کښې محصور او محدود ګڼي او دیوه تابعداری اسلام ګڼي بلکې د اوسنی زمانی ځینو مقلدینو دا هم لیکلي دی چي «بی مذهبه دوله مسلمان نه کېدای نشي» نو زه ورته وایم چي د دغه مذهبونو د پیدا کېدو نه مخکښې او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د وفات نه وروسته خلك د چا په مذهب وو؟ آیا هغوی مسلمانان وو او که نه صحابه کرام، تابعین او تبع تابعین دچا په مذهب وو آیا هغوی مسلمانان وو او که نه؟ آیا هغه امام چي ته یې تقلید کوی هغه دچا په مذهب وو؟ د هغه پلار دچا په مذهب وو آیا دغه ستا امام او د هغه پلار مسلمانان وو او که نه؟ که د دی ټولو سوالونو ځواب دا وی چي دغه خلك

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول مسلمانان ئې ته بیا تا دغه فتوی په کوم دلیل اوکوم جرأت سره په دغه ټولو محکمیو او ورو ستنیو خلکو ولګوله ایا د الله نه نه ویریږې؟ آیا په قبر کښې به تا څخه دا پوښتنه کیږي چې ته دچا په مذهب وې ایا د قیامت په ورځ به تا څخه دا پوښتنه کیږي چې تا ولې د فلانی امام خبره نه وه منلې؟ اوکه تا څخه به دا پوښتنه کیږي چې آیا تا د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم خبره منلې وه اوکه نه؟. ضرور به داسې یوه ورځ راځي چې ته اوستا په څېر نور ډېر رانده مقلدین به د الله په مخ کښې ولاړ وی او الله تعالی به درته وایي چې په کوم دلیل دې حلال اوحرام جوړ کړی ؤ؟ په کوم دلیل دې دیوه غیر معصوم خبره منلې وه؟. او په کوم دلیل دې دغه غیر معصوم د ربوبیت او رسالت درجې ته رسولای ؤ؟ ولې دې زما د رالیږل شوی رسول خبره نه وه منلې؟ ایا ما تا ته نه ؤ ویلي چې: مَا اٰتَاكُمُ الرَّسُوْلُ فَخُذُوْهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوْا » آیا ما تا سو ته نه ؤ ویلي چې « لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيْ رَسُوْلِ اللهِ اسوة حسنة » .

نو راشه ای مقلده اوس دې وخت دی الله څخه دخپلو تېرو اعمالو مغفرت وغواړه اوپه اخلاص سره توبه وباسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او يواځې د الله تعالی کتاب او د هغه د رالیږلی شوی اخري رسول محمد صلی الله علیه وسلم د احادیثو پیروي وکړه او د فلان او فلان خبري پرېږده د هغه ورځې څخه مخکښې د ځان د خلاصون په فکر کښې شه چي هلته به بيا نه دنيا ته راتلل وي او نه به بيا پښېماني څه فائده لري .

امام ابن قيم الجوزية په خپل کتاب اعلام الموقعين کښې د څلورمې صدۍ په هکله داسې وائي:

« وكان دين الله سبحانه و تعالیٰ أجل في صدورهم، و اعظم في نفوسهم، من ان يقدموا عليه رأياً او معقولاً او تقليداً او قياساً ».

اعلام الموقعين ص۶ ج-۱

د هغو په سينو کښې د الله تعالیٰ د دين دې نه ډېر لوړ مقام ؤ او د هغوی په زړونو کښې د دې نه ډېر لوی ؤچي په دې دين باندې رايه، عقلي امور، تقليد او يا قياس مخکښې کړي .

نو د دې نه معلومه شوه چي تر څلورمې صدۍ پورې تقليد نه ؤ بلکه امام ابن قيم د څلورمې صدۍ د علماؤ د اتباعو د اولنی پړاؤ په هکله هم داسې وائي:

« زاهدين في التعصب للرجال واقفين مع الحجة والاستدلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

يسيرون مع الحق أين سارت ركائبه» اعلام الموقعين ص ج-۱

«هغوی د سرو لپاره د مذهبي تعصب څخه ځان ساته او د حجت او دليل سره ولاړ ؤ د حق سره له برچي هرخوا ته روانې وی هغوی به هماغه لوري ته تلل»

يعنى دا به يې نه ويل چې زما امام او مقتدا داسې ويلي دي نو زه به همدا منم او د بل چا به نه منم اګر چې د بل چاخبره د حجت او دليل په اساس حق وی بلکه هرچا به چې ورته حق وويل هغه به يې منل داسي نه ؤ لکه زمونږ د زمانې مقلدين چې حق ورته څرګند شي او خپله پرې هم اعتراف وکړی لکن مذهبي تعصب پرې دومره غالب وی چې هغه حقه خبره نه مني او هغه د مذهب خبره يې ټينګه کړی وی. د مثال په توګه به زه تاسو ته د حنفي مذهب د يوه متعصب مقلد خبره را نقل کړم:

محمود حسن بن ذوالفقار علي الديوبندي په ترمذي باندې تقرير ليکلی دی په هغه کښې يوه مسئله دا ده چې:

عبد الله بن عمر وائي رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي دي:

«البيعان بالخيار مالم يتفرقا» رواه البخاري ومسلم وابو داؤد والترمذي واللفظ له.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« اخیستونکی او خرڅونکی ترهغه پورې خیار لري چې تر ځو جلا شوی نه وی».

پدې کښې اختلاف دی امام احمد، امام شافعی او عام محدثین وائي چې د دې تفرق څخه مراد تفرق بالأبدان دی یعني بایع او مشتري ترهغه پورې اختیار لري ترڅو چې د هغه ځای څخه تللی نه وی. او ابوحنیفة وائي ددې تفرق څخه مراد تفرق بالکلام دی یعنې کله چې بایع وویل چې ما په تا خرڅ کړی او مشتری وویل چې ما اخیستی نو بیا اختیار نه لري.

د دې حدیث راوی عبدالله بن عمر رضی الله عنهما د عمل څخه د محدثینو د مذهب تائید کیږي ځکه چې هغه به کله څه شی واخیست او یا به یې خرڅ کړ نو هغه ځای څخه به روان شو د دې لپاره چې بیع واجب شي لکه دا عمل یې امام ترمذی په ص۲۳۶ ج-۱ کښې ذکر کړی دی. همدارنګه نور ډېر زیات احادیث په دې دلالت کوی چې مراد د تفرق څخه تفرق بالأبدان دی. او عجیبه خبره خو دا ده چې د احنافو دا مذهب دی چې راوی کله د روایت څخه خلاف وکړی نو د هغه راوی به عمل اخیستل کیږي. او راوی چې د کوم حدیث روایت کړی دی هغه به پرېښودل کیږی

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا أصل هم غلط دی ځکه چې مونږ د رسول الله صلّی الله علیه وسلّم په إتباع مأمور یو نه د بل چا په اتباع.

او د هٔمدی فاسد اصل په اساس احنافو د ډیرو زیاتو احادیثو خلاف کړی دی چې د هغې ذکر اوس د بحث ځنه مونږ لیری کوی.

لکن د دی سره سره هم پدې ځای کښې احنافو د مذکور حدیث او د عبد الله بن عمر رضی الله عنهما د عمل خلاف کړی دی. نو محمود حسن دیوبندی پدې حدیث باندې د ډیر بحث نه وروسته داسې لیکی:

«فالحاصل إن مسئلة الخیار من مهمات المسائل و خالف أبوحنیفة فیه الجمهور وکثیراً من الناس من المتقدمین والمتأخرین صنفوا رسائل فی ترديد مذهبه فی هذه المسئلة ورجح مولانا شاه ولی الله المحدث دهلوی قدس سره فی رسائل مذهب الشافعی من جهة الأحادیث والنصوص وکذلك قال شیخنا مد ظله یترجح مذهبه وقال: الحق والإنصاف ان الترجیح للشافعی فی هذه المسألة ونحن مقلدون یجب علینا تقلید امامنا إبی حنیفة». تقریر الترمذی ـ لمحمود حسن الدیوبندی ص۳۵ ط۳۶ «حاصل دا دی چې د خیار مسئله د ډیرو مهمو مسائلو ځنه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ابوحنیفة پدی کښې د جمهورو علماؤ او د مخکنیو او وروستنیو ډېرو خلکو خلاف کړی او پدی مسئله کښې مخکنیو او وروستنیو ډېرو علماؤ د ابوحنیفة د مذهب په خلاف او تردید کښې ډېری رسالی لیکی دی. او محدث دهلوی شاه ولی الله هم پخپلو رسائلو کښې د احادیثو او نصوصو له أمله د شافعي مذهب ته ترجیح ورکړې. او همدارنګه زموږ استاذ هم ویلی دی چې د شافعي مذهب صحیح دی او ویلی یې دی چې حق او انصاف دا دی چې پدی مسئله کښې ترجیح د شافعي طرفته ده. لکن موږ مقلدین یو او موږ باندې د خپل امام تقلید واجب دی.»

نو دا څومره د افسوس خبره ده چې یو سړی

احادیث او نصوص، حق او انصاف پرېږدی

او د مذهب پسی ځی کم دا رنګه تقلید شرك نه وی نو اخر شرك

به څه وی..

او د دی تقلید د مرض سبب او علت دا دی چې د قرآن او حدیثو څخه د غه علماؤ خلك لیری کړی دی د فقهاؤ اقوال او دیونان فلسفی یې دین ګڼلی او قرآن او حدیث یې شاته غورځولی نو ځکه دغسې علماؤ ته یو حق پرست عالم داسې وائي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایا علماء الهند طال بقاءکم
وزال بفضل الله عنکم بلاءکم
رجوتم بعلم العقل فوز سعادة
واخشی علیکم ان یخیب رجاکم
فلا فی تصانیف الاثیر هدایة
ولا فی اشارات ابن سینا شفاءکم
ولا طلعت شمس الهدی من مطالع
فأوراقها دیجورکم لا ضیاءکم
ولا کان شرح الصدر للصدر شارحا
بل ازداد منه فی الصدور صداءکم
وبازغة لا ضوء فیها اذا بدت
واظلم منها کاللیالی ذکاءکم
وسلمکم مما یفید تسفلا
لیس به نحو العلی ارتقاءکم
فما علمکم یوم المعاد بنافع
فیا ویلتی ما ذا یکون جزاءکم
أخذتم علوم الکفر شرعاً کأنما
فلاسفة الیونان هم انبیاءکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرضتم فزدتم علة فوق علة
تداووا بعلم الشرع فهو دواءكم
صحاح حديث المصطفیٰ وحسانه
شفاء عجيب فليزل منه داءكم

ترجمه:

ای دهغه علماؤ د دې وخته پوري ژوندی اوسئ او د الله په فضل دی تاسو ته ستاسو بيماری ليري شي د عقل په علم باندې د اخرت د نيک بختی اميد لرئ، او ويريږم چې ستاسو دا اميد به برباد شی، نه د اثير په تصانيفو کښې هدايت شته، او نه د ابن سينا په بنديخانو کښې، د هدايت لمر د مطالعو څخه نه دی ختلی، د دی کتابونو پاڼې تالپاره تياری دی او رڼا نده، لا صدر شرحی کښې د سينې پراخی نشته، بلکې ستاسو سينو کښې له دی نوره هم درد زيات شو، کله چې دا کتابونه د شمس بازغه ښکاره شي نو هيڅ رڼا پکښې نه وی، او د دی نه هم د شپې غوندی ستاسو ذکاء زيا ته تياره ده، او سلم کتاب تورته هم رانښکته کول کوی، او پوره تر خوا ته تاسو نښی پوره کولای، نو د قيامت په ورځ دا ستاسو علم تاسو ته هيڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

فائده نه رسوی، نو های افسوس چي ستاسو بر څه جزاء وی، تاسو د کفر علومو ته شرعه جوړه کړی ده، داسي ښکاری لکه چي د یونان فلاسفه ستاسو انبیاء وی".

تاسو نا جوړه شوی یاست او مرضونو دېر شوی دی، نو د شرعی په علم دواء وکړی چي دا ستاسو دارو دی د رسول الله صلی الله علیه وسلّم صحیح او یا حسن احادیث یوه عجیبه شفا ده نو په هغه دي ستاسو مرض لیری شی.

څه عجیبه دارو يي روحي بیمارانو ته وښودل نو راځئ ای د شرك، تقلید او بدعت بیمارانو په قرآن او حدیثو باندي د خپلو روحي امراضو دارو وکړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقليد رد د سلف صالحينو، څلورو امامانو
اونورو د امت د علماؤ د اقوالو په تأييد

ټولو سلف صالحينو، څلورو مشهورو امامانو او د اسلامي امت نامتو علماؤ د تقليد رد کړی دی چي د هغوی ځيني اقوال به د نموني په شکل زه لوستونکو ته رانقل کړم.

په يوه روايت کښي راځي:

عن ابن عباس قال ليس منا أحد الا يؤخذ من قوله ويدع غير النبي صلى الله عليه وسلم. رواه احمد

د عبدالله بن عباس رضي الله عنه نه روايت دی هغه وائي چي زمونږ نه هيڅ يو کس نشته مګر د هغه ځيني خبره به اخيستل کيږي او ځيني به پري منوول کيږي غير د نبي کريم صلى الله عليه وسلم څخه».

دوهم نمبر

عبد الله بن مسعود رضي الله عنه وائي:

لا يقلدن أحدكم دينه رجلاً ان آمن آمن وان كفر كفر فانه لا أسوة في الشر » اعلام الموقعين ص۱۷۶ ج ۲ – تفسير اضواء البيان ص۴۹۴ ج ۷

ستاسو يو کس دی په دين کښي ديوه سړی څخه تقليد

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه کوی چې که هغه ایمان راوړي نو دا هم ایمان راوړي او که هغه کافر شو دا هم کافر کیږي ځکه چې په شرک تابعداري نشته».

شیخ الاسلام ابن تیمیة وائي:

وهؤلاء الأئمة الاربعة رضي الله عنهم قد نهوا الناس عن تقليدهم في كل مايقولونه»

مجموع فتاوی ص۲۱۱ ج۲۰- دغه څلور امامان دي چې خلک يې ددوی په هره خبره کښې د تقلید څخه منع کړي دي»۔

امام ابن قیم وائي:-

وقد نهى الائمة الاربعة عن تقليدهم و ذموا من أخذ اقوالهم بغير حجة» اعلام الموقعين ص۱۸۱ ج۲.

څلورو امامانو (ابوحنيفة، مالك، شافعي او احمد) دخپل تقليد څخه خلك منع كړي دي او چاچې د هغوی اقوال بې دلیله واخیستل هغه ته امامانو بد ویلي دي»۔

علامه شنقیطي وائي:

اعلم أن الائمة الاربعة رحمهم الله متفقون على منع تقليدهم التقليد الاعمى الذى يتعصب له من يدعون انهم اتباعهم ولوكانوا أتباعهم حقاً لما خالفوهم في تقليدهم الذى منعوا منه و نهوا عنه»

تفسير اضواء البيان ص۵۲۹ ج۷.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«پوره شه چې څلور امامان رحمهم الله د هغوی د تقلید په منع متفق دی. داسې رونږ تقلید چې ځینې هغه متعصبین خلك یې کوی او دا دعوه لری چې مونږ ددی امامانو تابعدار یو، نوکه دوی د هغه امامانو په حقه تابعدار وای دوی بر د هغوی داسې خلاف نه وکړی چې هغوی تقلید منع کړی دی او دوی یې تقلید کوی».

امام ابو حنیفه وائی:

لاینبغي لمن لم يعرف دليلي ان يفتي بكلامی»

حجة الله البالغة ص۲۳۱.

«چا ته دا مناسب ندي چې زما دلیل یې نه وی پیژندلی او زما په خبره فتوی ورکړی».

نو او سنی حنفیان دا امام ابو حنیفه د دی قول نه مخالف دی ځکه چې د هغه دلائل ورته په ډیرو ځایو کښې معلوم نه وی او د هغه په مذهب فتوی ورکوی.

امام ابو حنیفه وائي:

اذا قلت قولاً وکتاب الله يخالفه فاتركوا قولي لكتاب الله.

کله چې ما څه خبره وکړه او د الله دکتاب نه مخالفه وه نو زما خبره د الله کتاب لپاره پریږدی».

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا ورته وویل که د رسول الله صلی الله علیه وسلّم قول یې مخالف وي؟

هغه وویل:

«اترکوا قولی لخبر الرسول صلّی الله علیه وسلّم.»

«زما خبره د رسول الله صلّی الله علیه وسلم د حدیث لپاره هم پرېږدئ»

چا ورته وویل: که د صحابه وو قول یې مخالف وي.

هغه وویل:

ص ۱۹

«اترکوا قولی لقول الصحابة». فتح المجید ص ۲۷۶ هدیة السلطان

زما قول د صحابه وو قول لپاره هم پرېږدئ»

او د هغه حنفیانو په حال زیات افسوس دی چې صحیح حدیث ورته ورسېږي خو بیا هم د امام ابوحنیفه خبره نه پرېږدي هغه ورته وائي چې ماپرېږده او دوی وائي چې مونږ به تا نه پرېږدو.

امام ابوحنیفه وائي:

«إیاکم والقول فی دین الله تعالیٰ بالرأی وعلیکم باتباع السنة فمن خرج عنها ضل»

المیزان الکبریٰ للشعرانی ص ۱-۲۸

«تاسوځان وساتئ د الله تعالیٰ په دین کښې د رأیې نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او تاسو هر و مرود سنتو اتباع وكړئ او څوك چي د سنتو څخه ووت گمراه شو .

امام مالك رح وائي :

«ما منا الا راد و مردود عليه إلا صاحب هذا القبر صلى الله عليه وسلم » . فتح المجيد ص۱۹۲

« زمونږ نه هيڅ يو كس نشته مگر هغه باندي خپله خبره بيرته وا پس كيږي او نه منل كيږي غير د د دي قبر والا نه يعني د نبي كريم صلى الله عليه وسلم قبر ته ئي اشاره وكړه » .

امام مالك وائي :

« انما انا بشر أخطئ وأصيب فانظروا فى رأيي فكل ما وافق الكتاب والسنة فخذو به وكل مالم يوافق الكتاب والسنة فا تركوه » تفسير اضواء البيان ص۳۹ ۷-۲۰ .

« بى شكه زه بشر يم كله خطا كيږم او كله حق ته رسيږم نو زما رايه وگورئ زما هره رأيه چي د قرآن او حديثو سره موافقه وه نو وائي خلى او كومه چي د قرآن او حديثو سره موافقه نه وه نو پري ئي ږدئ » .

امام شافعي رح وائي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

مثل الذی یطلب العلم بلا حجة کمثل حاطب لیل یحمل حزمة حطب وفیه افعیٰ تلدغه وهو لایدری».

اعلام الموقعین ص۱۸۱ ج-۳

«د هغه چا مثال چې د بې دلیله علم طلب کوی د هغه چا په شان دی چې د شپې خاشاك را ټولوی یوه کېږده را واخلی او په هغې کښې ماروی هغه یې وچیچی او دا پرې نه پوهیږي».

همدا رنګه وائي:

اذا صح الحدیث فهو مذهبی» تفسیر اضواء البیان ص۵٤ ج-۷

"کله چې حدیث صحیح ثابت شو نو همدا زما مذهب دی".

همدا رنګه امام شافعی وائي:

«أجمع المسلمون علی ان من استبانت له سنة رسول الله صلی الله علیه وسلم لم یکن له ان یدعها لقول احد من الناس».

اعلام الموقعین لإبن القیم ص۷ ج-۱

مسلمانانو پدی اجماع کړېده چې چاته د رسول الله صلی الله علیه وسلم سنت سنکاره شو نو هغه ته دا روا نده چې دغه سنت په خلکو کښې د یو چا د قول له امله پرېږدي".

امام شافعی وائي:

«إذا صح الحدیث بما یخالف قولی فاضربوا بقولی الحائط»

(c) ketabton.com: The Digital Library

وإذا رأيت الحجة موضوعة على الطريق فهي قولي».

مجموع فتاوى ص ۲۱۱ ج ۲۰

«کله چې صحیح حدیث راغی او زما دقول مخالف وي نو زما خبره په دیوال وولئ او کله چې تا دلیل ولیدچې په لاره کښې اېښې وي نو هم دغه زما قول دی».

امام احمد رح وائي:

«لا تقلدني ولا تقلد مالکاً ولا الثوري ولا الأوزاعي وخذ من حيث أخذوا».

وقال: «من قلة فقه الرجل ان يقلد دينه الرجال».

اعلام الموقعين ص ۱۸۲ ج ۲ . مجموع فتاوی ص ۲۱۲ ج ۲۰

«زما تقلید هم مه کوئ او د مالک، سفیان ثوري او اوزاعي تقلید هم مه کوئ او د هغه ځای څخه دین واخله چې هغوی اخیستی (قرآن او حدیثو څخه) او وائي چې: د یوه سړي د ناپوهۍ او فقاهت د کموالي څخه دا هم ده چې خپل دین د سړیو تقلید وي».

امام احمد رح وائي:

عجبت لقوم عرفوا الإسناد وصحته ويذهبون إلى رأي سفيان والله تعالى يقول: «فليحذر الذين يخالفون عن

(c) ketabton.com: The Digital Library

أمره أن تصيبهم فتنة او يصيبهم عذاب أليم. أتدرى ما الفتنة؟ الفتنة الشرك. لعله إذا رد بعض قوله أن يقع فى قلبه من الزيغ فيهلك" فتح المجيد ص٤٦٠

"زه هغه قوم ته تعجب كوم چې سند او د سند صحت ئې پېژندلى دى او بيا د سفيان رأيې پسې ځي او الله تعالى فرمائي: هر ومرو دى وويرېږي هغه كسان چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم د طريقې او حكم څخه مخالفت كوي چې دوى ته به فتنه ورسېږي او يا به ورته دردناك عذاب ورسېږي" ايا ته پوهېږى چې فتنه څه شى دى؟ فتنه شرك دى.

كېداى شي چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم ځينى خبرى رد كړي (قبولى او عملى ئې نكړي) نو دده په زړه كښې به كوږ والى پيدا شي او هلاك به شي".

نو دا هغه غلو والا امامان دي چې د دوى مقلدين ئې په هر څه كښې تقليد كوي كه صريح نص د قرآن كريم او صحيح حديث هم راشي او د دوى د امام خبره د دغه نص څخه مخالفه وي نو دوى نص پرېږدي او د امام خبره اخلي او يا د امام نه د ډېرو لاندى خلكو خبره اخلي. لكه چې صاوي ويلي دي چې زمونږ د امام خبره د قرآن كريم يا حديث او يا د اجماع څخه هم مخالفه وى نو مونږ به دا ټول پرېږدو او د امام خبره به اخلو. نو همدغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلید شرک دی اود همدی تقلید ځنې مونږ ه څلور واړه اماما نو منع کړي یو . همدا رنګه د اسلامي امت نورو علماؤ هم تقلید منع کړیدی .

ابو عبدالله بن خوازمنداد البصری وائي :

والتقلید فی دین الله غیر صحیح وکل من اوجب الدلیل علیك اتباع قوله فأنت متبعه والإتباع فی الدین مسوغ والتقلید ممنوع .

اعلام الموقعین ص ۱۷۸ ج ۲

د الله په دین کښې تقلید صحیح ندی او هر هغه څوك چي په تا باندې دلیل د (قرآن او حدیث) څخه د هغه د قول اتباع لازمه کړي نو ته د هغه متبع یې او اتباع په دین کښې روا ده او تقلید منع دی .

عبدالله بن معتمر وائي :

"لا فرق بین بهیمة تنقاد و انسان یقلد" .

تفسیر اضواء البیان ص ٤٩٤ ج ۷ — اعلام الموقعین ص ۱۳۰ ج ۲

" د هغه حیوان او چارپای په منځ کښې چي پرې پکښې وي او څوك یې راښکاږي او د هغه انسان چي تقلید کوي هیڅ فرق نشته" .

ابن عبد البر د مزنی قول داسې را نقلوي :

"یقال لمن حکم بالتقلید هل لك من حجة فیما حکمت به؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

فإن قال نعم أبطل التقليد لأن الحجة أوجبت ذلك عنده لا التقليد ، فإن قال حكمت به بغير حجة قيل له فلم أرقت الدماء وأبحت الفروج وأتلفت الأموال وقد حرم الله ذلك إلا بحجة ، قال الله عز وجل (إن عندكم من سلطان بهذا) اى من حجة بهذا .

تفسير اضواء البيان ص ۴۹۷ ج ۲

چاچي په تقليد يو حكم وكړ بايد ورته وويل شي چي ايا ته چي په څه شي حكم وكړ څه دليل درسره ؤ ؟ كه يي وويل چي: هو ! نو تقليد يي باطل كړ څكه چي دليل دا حكم واجب كړ نه تقليد . اوكه ويې ويل چي ما بى دليله حكم وكړ نو بايد ورته وويل شي چي ولى دى (زيدى بى دليله حكم) وينې توى كړي او فرجونه (بنځي) دى روا كړي او مالونه دى لوټ كړل حال دا چي دا كار الله تعالى بى دليله حرام كړي دى . الله فرمايلي دي ، ايا تاسو سره پدى څه دليل شته ، .

علامه محمد بن اسماعيل الأمير اليمانى وائي :

علام جعلتم ايها الناس ديننا
لأربعة لا شك فى فضلهم عندى

هم علماء الدين شرقاً ومغرباً
ونور عيون الفضل والحق والزهد

ولكنهم كالناس ليس كلامهم
دليلاً ولا تقليدهم فى غد يجدى

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولازعموا حاشاهم أن قولهم . دليل فيستهدى به كل مستهدى

ای خلکو تاسو پر کوم دليل دا زمونږ دين هغو خلو او

امامانو پورې تړلی دی چې زما په نزد د هغوي په فضيلت

کښې هيڅ شک نشته هغوی په مشرق او مغرب کښې د دين

علماء دی او د فضيلت، حق او زهد د ستر کو رڼا ده، لکن

دوی هم د نورو خلکو غوندی دي چې د هغوی خبره دليل

نده او نه ئې تقليد ستاسو څه لپاره ځه کته لری او دی امامانو

دا هم نه دي ويلي چې زمونږ قول داسې دليل دی چې هر څوک

پرې هدايت مومي.

ملا علي القاری حنفي وائي :

"لا يجب على أحد من هذه الأمة أن يكون حنفياً او مالكياً

او شافعياً او حنبلياً" . بحوالة هداية السلطان ص۱۶

پدی امت کښې هيچا باندی دا لازم ندي چې يا دی حنفي

وي او يا دی مالکي وي او يا دی حنبلي وي .

د حنفي مذهب مشهور عالم ابن همام د حنفي فقهي په

اصولو "التحرير" کښې ليکی :

"ان التزام مذهب معين غير لازم على الصحيح لان

التزامه غير ملزم اذ لا واجب إلا ما أوجبه الله ورسوله

ولم يوجب الله ولا رسوله على احد من الناس أن يتمذهب

(c) ketabton.com: The Digital Library

على مذهب رجل من الأئمة فيقلده في دينه في كل ما يأتي و يذرون غيره ".

حوالة هدية السلطان ص۱۵

"صحيح خبره داده چې ديوه تاکلي مذهب لازم گڼل په ځان باندې ضروري ندي ځکه چې دالازم گڼل لازم شوي ندي ځکه چې واجب نشته مگر هغه چې الله تعالیٰ واجب کړي وي او د الله تعالیٰ رسول واجب کړي وي، اودا نه الله تعالى واجب کړي او نه د هغه رسول چې يو څوک دې دامت ديوه سړي په مذهب وي او په دين کښې دې په هرڅه کښې د هغه تقليد کوي او د نورو سرو چې څه وي هغه دې پرېږدي ".

علامه خجندی ليکی :

"وماكفر غالب من كفر من الأولين والآخرين إلا بالتقليد للأحبار والرهبان والمشايخ والآباء" .

هدية السلطان ص۸

"د مخکښنو او وروستنيو څخه زيات خلك چې كافرشوي دي هغوی د علماؤ، پيرانو، مشايخو او پلرونو په تقليد كافرشوي دي ".

خجندي بل ځای کښې ليکی :

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ولكن الأسف ألف أسف من المقلدين المتأخرين والمؤلفين الذين سودوا الدفاتر وقد ظنهم الناس أنهم علماء مجتهدون معصومون فهم قد الزموا الناس تقليد واحد من الأئمة الأربعة ومذاهبهم المعروفة فبعد الإلتزام حظروا الأخذ والعمل بقول غيره كانهم جعلوه نبيا مرسلاً مطاعاً" هدية السطان ص۹

"د ډېرو ستنيو هغو مقلد ينواو مؤلفينو په هكله زړه خله افسوس دی چي كتابونه يې ډك كړيدی او خلك پری ګمان كوي چي هغوی علماء او معصوم مجتهدين دي ځكه چي دوی د خلورو امامانو تقليد او معلوم مذهبونه پر خلكو لازم كړيدي او بيا يې د نورو خلكو قول اخيستل او په هغې عمل كول هم منع خلك ويرولي دي نو دا داسي شو لكه چه د هغه امام ته يې رالېږل شوی نبي جوړ كړی وي چي د هغه اطاعت كيږي".

همدارنګه علامه خجندي په خپله رساله "هدية السلطان" كښي ليكي :

"وأما المذاهب فهي اراء أهل العلم وافهامهم في بعض المسائل واجتهاداتهم وهذه الآراء والإجتهادات والفهوم لم يوجب الله تعالى ولا رسوله على احد اتباعها، فإن فيها

(c) ketabton.com: The Digital Library

الصواب والخطأ. ولا صواب خالصاً إلا ما ثبت عن رسول الله صلى الله عليه وسلم وكثيرا ما ذهب الأئمة إلى مسألة فبان لهم الحق في غيرها فرجعوا عنها "

هدية السلطان ص۵

دا مذاهب د علماؤ رأيې او پرځينو مسائلو کښې د هغوی فهم او اجتهادونه دي او د دی رأيو او اجتهادونو پوهې تابعداري پر هيچا بانده نه الله تعالی او نه د هغه رسول واجبه کړېده ځکه چې پدی کښې حق ته رسېدل هم شته او خطا کېدل هم شته او حق ته رسېدل يوازې په هغو احاديثو کښې دي چې د رسول الله صلی الله عليه وسلم څخه ثابت شوي وي او د ډېرځلي امامان يوی مسألې خواته تللی دي او بيا ورته حق په بل ځه کښې سنکاره شويدی نو د هغې مسألې څخه يې رجوع کړېده ".

بيا علامه خجندی ليکی :

" فدين الإسلام دين واحد لا مذاهب فيه ولا طرق يجب اتباعها إلا طريق محمد صلى الله عليه وسلم وهديه ".

هدية السلطان ص۲

" نو د اسلام دين يو دی نه پکښې داسی مذهبونه شته او نه پکښې داسی طريقې چې د هغې تابعداري واجبه وي پرته

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم د طریقې او لاری څخه .

شیخ الاسلام ابن تیمیه وائي :

"ولیس لأحد أن ینصب للأمة شخصاً یدعو الی طریقته ویوالی ویعادی علیها غیر النبی صلی الله علیه وسلم ولا ینصب لهم کلاماً یوالی علیه ویعادی غیر کلام الله ورسوله وما اجتمعت علیه الامة بل هذا فعل اهل البدع الذین ینصبون لهم شخصاً او کلاماً یفرقون به بین الأمة" .

مجموع فتاوی ص ۱۶۴ ج ۲۰

"هیچا ته دا روا نده چې امت ته یو شخص ودروي او خلک د هغه طریقې ته رابلي او د هغه په طریقه باندې د خلکو سره دوستي او دښمني کوي پرته د رسول کریم صلی الله علیه وسلم څخه او نه ورته دا روا ده چې یوه خبره ورته وټاکی او په هغې باندې دوستي او دښمني کوي پرته د الله او د هغه د رسول د خبرو څخه . او امت پدی اجماع کړیده چې دا کار د بدعتیانو دی چې یو شخص یا یو کلام خلکو ته ودروی او د امت په منځ کښې پری جدائي راوړي" .

او شیخ الاسلام ابن تیمه وائي :

"ولا یجب علی أحد من المسلمین التزام شخص معین غیر الرسول صلی الله علیه وسلم فی کل ما یوجبه او یخبر به بل کل

(c) ketabton.com: The Digital Library

احد من الناس يؤخذ من قوله و يترك إلا قول الرسول صلى الله عليه وسلم" . مجموع فتاوى ص٢٠٩ ج-٢٠

• په هيڅ يوه مسلمان باندې ديوه ټاکلي شخص د مذهب تابعداري لازمه نده پرته د رسول الله صلى الله عليه وسلم د تابعدارۍ څخه په هر څه کښې چې واجبوي ئې او يا مونږ ته خبر راکوي بلکې د رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه پرته د هر چا څينې خبرې اخيستل کيږي او څينې پرېښوول کيږي" .

علامه ابن قيم په خپل کتاب اغاثة اللهفان ص١٢٥ ج-١ کښې ليکي:

• و من كيد الشيطان امرهم بلزوم زى واحد ولبسة و هيئة و مشية معينة و شيخ معين وطريقة مخترعة ومذهب معين ويفرض عليهم لزوم ذلك بحيث يلزمونه كلزوم الفرائض فلا يخرجون عنه ويقدحون فيمن خرج عنه و يذمونه كأكثر مقلدة المذاهب المعينة واصحاب الطرق المتنوعة من الصوفية الخرافية كالنقشبندية والقادرية والسهروردية والشاذلية والتيجانية وغيرهم فالحذر الحذر مما هم عليه من التعصب والتقليد".

• دا هم د شيطان د چلونو او دوکو څخه يو چل دی چې خلکو ته ئې امر کړی چې يو رنګ طريقه او لباس او يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

معین هیئت او تگ او تاکلی شخص او دغانجوړه شوی طریقه او تاکلی مذهب لازم وګڼي او ددی اتباع پری داسي لازمه وګڼی لکه چي د اسلام د فرائضو اتباع لازمه ده ، نو ددی طریقو او مذهبونو څخه نه وځي او څوک چي ورڅخه ووتل هغه باندي تهمت لګوي او بدئي ګڼي . لکه د بېر د معینو مذهبونو مقلدین او د مختلفو طریقو والا د خرافی صوفیانو څخه لکه نقشبندیان ،قادریان ، سهروردیان شاذلیان ، تیجانیان او داسي نور . نو کوم تعصب او تقلید چي دوی کوي لـه ښه د ډېره په کلکه ورته پکار ده "

علامه خجندی وائي :

• فیا ایها المسلمون إذا قلدنا مذهب رجل وبلغنا حدیث الرسول المعصوم صلی الله علیه وسلم الذی فرض الله تعالیٰ علینا طاعته وترکنا حدیثه صلی الله علیه وسلم واتبعنا ذلك الرجل ومذهبه فمن أظلم منا وما عذرنا یوم یقوم الناس لرب العلمین . فمن یتعصب لواحد معین غیر الرسول صلی الله علیه وسلم ویریٰ أن قوله هو الصواب الذی یجب اتباعه دون الأئمة الآخرین فهو ضال جاهل بل قد یکون کافراً یستتاب فإن تاب فبها وإلا قتل " . هدیة السلطان ص۱۳

• نو ای مسلمانانو ! کله چي مونږ دیوه سړي د مذهب

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلید وکړ او د معصوم رسول الله صلی الله علیه وسلم حدیث مونږ ته ور سید، هغه رسول چې الله تعالیٰ په مونږ باندې د هغه منل فرض کړي دي، او مونږ پدې تقلید د هغه صلی الله علیه وسلم حدیث پرېښود او د دغه سړي او د ده د مذهب تابعداري مو وکړه نو مونږ نه به څوک زیات ظالم وي او په هغه ورځ به زمونږ ه عذر څه وي چې خلک به د عالمیانو رب په مخ کښې ولاړ وي نو چا چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه پرته دیوه تاکلي شخص لپاره تعصب وکړ او دائي نظر ؤ چې داد ده قول هغه حق ته رسېدلی دي چې په مونږ يې تابعداري لازمه ده نور واماماتو څخه پرته نو دا گمراه او جاهل دی بلکې کله کله دا سړی داسي کافر دی چې د توبې کولو طلب به ور څخه وشي که توبه ئې وويسته سبنه ده که نه نو وبه وژل شي".

همدارنګه يو شاعر وائي:

ما الفرق بين مقلد في دينه　　راض بقائده الجهول الحائر
وبهيمة عمياء قاد زمامها　　أعمى على عوج الطريق الجائر

رياض الجنة في الرد على اعداء السنة للشيخ مقبل بن هادی الوداعی

د هغه مقلد چې په خپل دين کښې تقليد کوي او په خپل ناپوهه او حيران مشر راضي وي او د هغه روند چارپای

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د نګر چې د هغه واکی د ړانده په لاس کښنی وي او په کږو وږو لاروي ږوان کړی وي څه فرق دی .

امام ابن حزم وائي :

واهرب عن التقلید فهو ضلالة ان المقلد فی سبیل الهالك

د تقلید نه و تښتـه څکه چې د ګمراهي ده او مقلد د هلاکت په لاره کښنی دی .

مولانای روم د تقلید په باره کښنی وائي :

ګرچه عقلت سوی بالا می پرد مرغ تقلیدت بپستی می چرد

منکر آن باشد که تقلیدی بود دین احمد راز تحقیق بود

مثنوی

که ستا عقل هر څو مره پورته الوزي خو د تقلید مرغه دی لخ په سنکته څرېږي ، منکر هغه وي چې تقلید کوي د محمد صلی الله علیه وسلم دین د تحقیق راز دی .

علامه شنقیطی وائي :

« و أما مقلدوه فقد ترك النظر فی کتاب الله وسنة رسوله واعرضوا عن تعلمها اعراضاً کلیامع یسره و سهولته و نزلوا أقوال الرجال الذین یخطئون ویصیبون منزلة الوحی المنزل من الله » .

تفسیر اضواء البیان ص ۳۵۸ ج - ۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

"د ائمه ؤ مقلدينو د الله تعالى په کتاب او د هغه د رسول په سنتو کښې نظر پر ښې دى او ددى دوار و د زده کرى څخه ئې بالکل اعراض کړى دى سره ددې چې دا قرآن او حديث ډېر اسان دي او د غر مقلدينو د هغه خلکو چې خطا کېږى او حق ته رسېږي د هغوى اقوال ئې د الله تعالى له لوړې دوحې درجې ته رسولي دي".

او علامه شنقيطي وائي :

" فالذين يقولون من الجهلة المقلدين هذا حلال و هذا حرام و هذا حکم الله ظناً منهم ان اقوال الإمام الذى قلدوه تقوم مقام الکتاب والسنة و تغنى عنهما و ان ترک الکتاب والسنة والإکتفاء بأقوال من قلدوه اسلم لدينه اعمتهم ظلمات الجهل المتراکمة عن الحقائق حتى صاروا يقولون هذا" .   تفسير أضواء البيان ص ٥٤٧ ج - ٧

"نو هغه جاهل مقلدين چې وائي دا حلال دي او دا حرام دي او دا د الله حکم دى پدې ګمان چې د دغه امام اقوال چې دوى ئې تقليد کړى دى د قرآن او حديثو په ځاى کښې ودرېږي او قرآن او حديثو ته ضرورت نشته او د قرآن او حديثو پرېښوول او د هغه خلکو اقوال چې دوى ئې تقليد کړى هغه کافى دى او دده د دين د سالم پاتې کېدو لپاره سنه پوره دى

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی دجهل کبله تیارو دحقائقو څخه رانده کړیدی تردی چې دوی داسې خبرې کوي».

داوسني عصرنامتوعالم سيد سابق وائي :

« وبالتقليد والتعصب للمذاهب فقدت الأمة الهداية بالكتاب والسنة وحدث القول بانسداد باب الإجتهاد وصارت الشريعة هي اقوال الفقهاء وأقوال الفقهاء هي الشريعة ». فقه السنة ص۱۳ ج-۱

« په تقليد او د مذاهبولپاره په تعصب باندې امت د كتاب الله اوسنة الرسول هدايت ورک کړ ، او دا خبره راپيدا شوه چې داجتهاد دروازه بنده ده او شريعت د فقهاؤ اقوال وګرځيدل او دفقهاؤ اقوال شريعت وګرځيده ».

هدارنګه نورو ډيرو علماؤ په تقليد باندې رد ونه ليکلي دي چې د ټولو رانقلول به دلته داوږدوالي سبب وګرځي.

ډيرنا پوهه اوجاهلان دا وائي چې محدثين لکه امام بخاري مسلم ، ترمذي او داسې نور مقلدين وو حال داچې داخبره بالکل غلطه ده ځکه چې محدثين مقلدين نه وو بلکې هغوې په خپلو کتابونو کښې داسې احاديث رانقل کړيدي چې هغه دخلورو وارو مذهبونو مخالف دي ، او هيڅ يوه محقق داندې ليکلي چې هغوې مقلدين وو بلکې علماء وائي چې هغوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقلدین نه وو لکه چې شیخ الإسلام ابن تیمیه وائي :

* اما البخاری وابوداود فإمامان في الفقه من اهل الإجتهاد وأما مسلم والترمذی والنسائی وابن ماجة وابن خزيمة وابو يعلى والبزاز ونحوهم فهم علی مذهب أهل الحدیث لیسوا مقلدین لأحد بعینه من العلماء .

مجموع فتاوی ص ۴۰ ج ۲۰

* بخاری او ابوداود په فقه کښې امامان وو او مجتهدین وو او مسلم ، ترمذی ، نسائی ، ابن ماجه ، ابن خزیمة ، ابویعلی بزاز او داسی نور د اهل حدیثو په مذهب وو ، او په علماؤ کښې دیوه تاکلی شخص مقلدین نه وو .

نو د اهل حدیثو مذهب د عامو محدثینو مذهب دی او دا یو داسې مذهب دی چې د قرآن او حدیثو په دلیل ثابت ولاړ دی او اهل حدیث چا ته دا نه وائي چې زمونږ د علماؤ خبره ومنئ بلکې وړته وائي چې د قرآن او د هر صحیح غیر مجروح حدیث چې د نسخې او تخصیص دلیل پکښې نوي تابعداري وکړئ ، نو څوک چې اهل حدیثو سره بغض کوي هغوی د حدیثو سره بغض کوي ، او امام ابن قیم داسې خلکو ته وائي :

یا مبغضا اهل الحدیث وشاتماً ابشر بعقد ولایة الشیطان

اوماعلمت بأنهم انصار دیـ ـن الله والإیمان والقرآن

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوماعلمت بأن انصار الرسو ل هم بلاشك ولا نكران
هل يبغض الأنصار عبد مؤمن أومدرك لروائح الإيمان

القصيدة النونية

« ای اهل حديثو سره كينه اوبغض كوونكيه اوهغوبيته كنځلی كوونكيه ته پدی پوه شه چي تا د شيطان سره دوستی شروع كړيده ، ايا ته نه پوهيږی چي اهل حديث دالله د دين ايمان اوقرآن انصار دي ايا ته پدي نه پوهيږی چي دوی بی شكه اوبی انكاره د رسول الله صلى الله عليه وسلم انصار دي ، ايا داسی يوبنده دانصارو سره بغض كوي چي هغه مؤمن وي او يائي د ايمان بوی ميندلی وی .»

نو اهل حديث هغه خلك دي چي په قرآن اوحديثو عمل كوي اوحديث د رسول الله صلى الله عليه وسلم حديثو اوقرآن دواړو ته ويل كيږي الله تعالی په قرآن هم د حديثو اطلاق كړيدی لكه چي فرمائي ، « فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ »

" نو په كوم حديث به وروسته د قرآن نه دوي ايمان راوړي ".

ابومحمد هبة الله بن الحسن الشيرازي وائي :

عليك بأصحاب الحديث فإنهم على منهج للدين مازال معجماً
وما النور إلا في الحديث وأهله اذا ما دجا الليل البهيم وأظلما

تا ته دا پكار ده چي د اهل حديثو سره ملګری شی ځكه چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی همېشه لپاره ددین ترجمانی کوي ، او کله چې تېه تیاره شپه را وخېژي نو بیا رڼا نښتې دی مګر په حدیثو کښې ده او په اهل حدیثو کښې ده" .

۱ د اسلام یو شاعر وائي :

تمسك بحبل الله واتبع الهدی	ولا تك بدعیاً لعلك تفلح
ولذ بکتاب الله والسنن التی	اتت عن رسول الله تنجو وتربح
ودع عنك اراء الرجال وقولهم	فقول رسول الله ازکی وأرجح
ولا تك فی قوم تلهو بدینهم	فتطعن فی اهل الحدیث وتقدح
إذا ما اعتقدت الدهر یا صاح هذه	فأنت علی خیر تبیت و تصبح

* د الله په رسۍ منګولې ولګوه او د هدایت تابعداري وکړه او بدعتي کېږه مه دی لپاره چې کامیاب شې او د الله په کتاب او هغو سنتو لذت حاصل کړه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه را غلي دي نو خلاصي به ومومې او خوشحاله به شې ، او د خلکو رائې او خبري پرېږده ځکه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم خبره ډېره پاکه او راجح ده . او د هغه قوم څخه مه کېږه چې د خپل دین څخه غافل دي او داسې مه کېږه چې اهل حدیثو ته بد وائې او تهمت پرې لګوي ، که ستا ټول زمانه د غسې پاک عقیده وه نو ستا سهار او بېګا به په خیر کښې وي".

ابو محمد هبة الله بن الحسن الشیرازی وائي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

واعلى البرايا من إلى السنن اعتزى

واعمى البرايا من إلى البدع انتمى

ومن ترك الأثار ضلل سعيه

وهل يترك الآثار من كان مسلماً

په خلکو کښې اوچت او غوره خلک هغه دي چې د پیغمبر سنتو ته ئې ځان منسوب کړي وي ، او په خلکو کښې راند ه هغه دي چې بدعاتو ته منسوب وي (مبتدعین وي) -

یو بل شاعر وائي :

لا ترغبن عن الحديث وأهله   فالرأى ليل والحديث نهار

" د حدیثو او اهل حدیثو نه مخ مه اړوه ځکه چې رایه شپه او حدیث ورځ ده "

یعنې حدیث داسې پاکه او روښانه لار ده لکه چې ورځ رڼا ده . او د حدیثو مقابله کښې د بل چا خبره او رایه داسې تیاره او توره ده لکه شپه چې توره ده .

الله تعالى مونږ په دې مامور کړي یو چې د وحی تابعداري وکړو او هغه خلک چې د وحی تابعداري کوي هغوي به په دنیا کښې د ضلالت او بې لارې کېدو نه بچ وي او په آخرت کښې به د شقاوت او بدبختی نه نجات ومومي او هیڅ وېره او غم به پرې نه وي . الله تعالى فرمائي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

"فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ" - البقره ۳۸

"که تاسو ته زما له لوري هدايت راغي نوچاچي زما د هدايت تابعداري وکړه پر هغوئ به نه ويره وي اونه به غمجن وي".

او بل ځاى کښې الله تعالى فرمائي :

"فإما يأتينكم مني هدى فمن اتبع هداى فلا يضل ولا يشقى".

"که تاسو ته زما له لوري هدايت راغي نوچاچي زما دهدايت تابعداري وکړه نونه به گمراه شي اونه به بد بخته شي".

پدې دواړو آيتونو کښى الله تعالى د هدايت تابعدار وته زيرى ورکړي چې د ضلالت، شقاوت، ويرى او غم څخه به خلاص شي، او هدايت د وحى تابعدارى ته ويل کېږي او وحى عبارت د قرآن او حديث څخه دي ځکه چې الله تعالى رسول الله صلى الله عليه وسلم ته فرمائي :

"قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُم بِالْوَحْيِ". (الأنبياء - ٤٥)

"ورته ووايه چې زه تاسو يوازې په وحى ويروم".

تفسير اضواء البيان د مخکښيو دوه آيتونو په تفسير کښې داسې ليکي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ولاشك ان انتفاء الضلال والشقاوه والخوف والحزن عن متبعي الوحي المصرح به في القرآن لايتحقق فيمن يقلد عالماً ليس بمعصوم ، لايدري أصواب ماقلده فيه ام خطأ في حال كونه معرضاً عن التدبر في كتاب الله وسنة رسوله صلى الله عليه وسلم ولاسيما إن كان يظن أن اراء العالم الذى قلده كافية مغنية عن كتاب الله وسنة رسوله صلى الله عليه وسلم"

تفسيراضواء البيان ص۴۸۲ ج-۷ ص۴۸۳ ج-۷

"پدى كښې شك نشته چي دوحى د تابعدارانو څخه چي كومه گمراهي شقاوت ، ويره او غم په قرآن كريم كښې نفي شوى دا دهغه چاليپاره نشي كيداى چي د ليوه داسى عالم تقليد كوي چي هغه معصوم ندى او دا مقلد نپوهيږى چي په كومه مساله كښې ده دچا تقليد كړيدى دا مشرق په هغې كښې حق ته رسيدلى دى او كه خطا شويدى پداسى حال كښې چي ده دالله تعالى دكتاب او دهغه درسول د سنتو څخه اعراض كړيدى ، خصوصاً هغه وخت چي دا مقلد گمان كوي چي ده دچا تقليد كړيدى د هغه د راي بس دي او دالله تعالى كتاب او هغه درسول سنت ته څه ضرورت نه ياتي كيږي."

نو مونږ همدا وايو چي اى خلكو راځئ د وحى تابعداري

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړو ځکه چې دوحی نه غیر بل هیڅ شی کښې هدایت نشته او وحی کښې فقط دوه شیان دی چې یو قرآن دی او بل نبوی احادیث دي ځکه چې د نبی کریم صلی الله علیه وسلم د وفات نه وروسته وحی بنده شو یده او دهغه نه وروسته په امت کښې هیڅوک ته وحی نده شوی او نه به ورته وشي ، هر کله چې وحی نه راځی نو په امت کښې داسی معصوم څوک نشته چې دهغه ټولې خبرې دی صحیح او حق ته رسیدلی وي بلکې دامت هرڅوک به کله خطا کیږي او په خطا به مأجوروی او کله به حق ته رسیږي لکن مونږ باندې دچا اقوالو پسې تلل لازم ندي بلکې ناروا دي . نو په همدې ګناه مونږ باندې علماء سوء او باطل پرست خلک دول دول نوم نه ږدي او غواړي چې خلك د حق د قبول نه منع کړي .

نو ځکه امام ابن قیم وائي :

اسماء سمیتم بها اهل الحدیث وناصري القرآن والإیمان

سمیتموهم انتم وشیوخکم بهتابها من غیر ما سلطان

وجعلتموها سبة لتنفروا عنهم کفعل الساحر الشیطان

ما ذنبهم والله إلا أنهم اخذوا بوحی الله والفرقان

وابوا بأن یتحیزوا لمقالة غیر الحدیث ومقتضی القرآن

وابوا ید ینوا بالذی دنتم به من هذه الأراء والهذیان

(c) ketabton.com: The Digital Library

القصيدة النونية

هسې نوموړ دي چې تاسو په اهل حديثو اود قرآن او
ايمان په امداديانو ايښې دي تاسو اوستاسې مشرانو پرې
بې دليله په تهمت دانوموړ ايښي دي ، اوبيا مودا نومونه
كنځل گرځولي دي او دا ددې لپاره چې خلک پرې متنفر كړئ
ستاسو دا كار دجوگي ساحر او شيطان په څېر دی ، والله چې
دا اهل حديثو بله گناه نشته مگر داچې هغوې د الله وحي او
قرآن اخيستې دی او ددی نه انكار كوي چې د قرآن د مقتضی
او د حديثو نه غير د بل چا خبرې و منی ، او هغوې د دغه دين
چې تاسو يې كوئ چې هغه د خلكو رأی او باطلې خبری دي
د هغه انكار كوي "

نوموړې يواځې او يواځې خلكو ته دا وايي چې د الله تعالى كتاب
و منئ او د الله تعالى د رسول محمد صلى الله عليه وسلم احاديث و منئ
او دا خبره د اسلام د ښمنانو باندې ډېره بده لگېږي نو بيا
ورسره څه دليل نوي نوكله وائي چې دا وهابيان دي
او كله وائي چې دا مذهب نه مني او كله څه او كله څه وائي
او پدې نومونو غواړی چې خلک له حق څخه بند كړی او د
صحيحې عقيدې او صحيح دين څخه يې متنفر كړي ، موږ
وايو چې موږ مؤمنان او مسلمانان يو يواځې قرآن او حديث

(c) ketabton.com: The Digital Library

متو او د قرآن او حدیثو خلاف خبره چې د هرچا وي مونږ يې
منلو ته تیار نه یو نو که دغه رنګه خلکو ته تاسې وهابیان وائې
نو وهاب د الله نوم دی او مونږ د الله بندګان یو نو مونږ ښیا
وهابیان یو لکه چې یو شاعر وائې :

إن كان تابع احمد متوهباً — فأنا المقر بأ ننی وهّابی
انفی الشریك عن الإله فلیس لی — رب سوی المتفرد الوهاب
لا قبة ترجی ولا وثن و لا — قبر له سبب من الأسباب
كلا ولا حجر ولا شجر ولا — عین ولا نصب من الانصاب
ایضا ولست معلقا لتمیمة — اوحلقة اودعة او ناب
لرجاء نفع اولدفع بلیة — الله ینفعنی و یدفع ما بی
والإبتداع وكل امر محدث — فی الدین ینكره اولوا الالباب
أرجو بأنی لا أقاربه ولا — أرضاه دیناً وهو غیر صواب

ترجمه : که د محمد صلی الله علیه وسلم تابعدار وهابی وي
نو زه پدې اقرار کوم چې زه وهابي يم زه د الله تعالی نه
شریك نفي کوم نو د یوا خې وهاب رب نه سوا زما بل رب
نشته نه د کومې ګومبزې نه امید کیدای شي او نه د کومې
درګاه نه او نه کوم قبر د اسبابو څخه ورته سبب جوړیدای
شي ۰ همدارنګه نه د کومې تیګي نه او نه د کومې ونې نه او نه د
کومې چینې نه او یا بلې درګاه نه د فایدې امید کیدای شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

همداز نکړ نه زه تعویذ تړم او نه کوم بند تړم او نه څه غابن غاړه کښې اچوم دی لپاره چې کوم ندی څه فائده به ماته ورسوي او یا به ما څخه څه مصیبت لیرې کړي ، بلکې یوازې الله ماته نفع رسوي او ما څخه تکلیف لیري کوي ، هر نوی کار نه او په دین کښې له بدعت نه د عقل خاوندان انکار کوي زه امیدلرم چې داسې بدعانو ته به نه زه نږدې شم او نه به ورته دین ووایم ځکه چې دا کارونه حق ندي بلکې باطل دي

ابو بکر بن عیاش وایي :

« اهل الحدیث فی کل زمان کأهل الاسلام مع اهل الادیان ».

المیزان الکبری للشعرانی ص۵۷ ج ۱ .

اهل حدیث په هره زمانه کښې داسې دی لکه اهل اسلام چې د نورو ادیانو تابعدارو سره فرق لري »

امام شافعی وایي :

« اهل الحدیث فی کل زمان کالصحابة فی زمانهم »

المیزان الکبری للشعرانی ص۸ ج ۱ .

اهل حدیث په هره زمانه کښې داسې دی لکه صحابه چې په خپله زمانه کښې وو ».

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اختلاف په وخت کښې

د حل لاره

هر کله چې د مؤمنانو تر منځ کښې اختلاف پیداشي نو د حل لاره يې داده چې په قرآن او حديثو به فيصله کوي.

الله تعالیٰ فرمائي:

"يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا".

(النسا - ۵۹)

"ای مؤمنانو! د الله ومنئ او د الله د رسول ومنئ - او د اميرانو چې ستاسو نه وي، که ستاسو په څه شي کښې اختلاف پيدا شو نو د هغې رجوع الله او د هغه رسول ته وکړئ که تاسي په الله او د قيامت په ورځ ايمان لرئ، دا تاسو لپاره ښه او ډېره غوره ده د عاقبت په نسبت".

الله تعالیٰ فرمائي چې که تاسو په الله او د قيامت په ورځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایمان لري نو د اختلاف په وخت کښې الله او د هغه رسول یعني د الله کتاب او نبوي احادیثو ته رجوع وکړئ که په رښتیا مومن. د الله کتاب او د هغه د رسول سنت ومنل هیڅکله به زموږ ترمنځ اختلاف پاتې نشي، اختلاف د صحابه وُ ترمنځ هم پیښېده. لکن کله به چې هغو ښه د الله تعالی د کتاب او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو څخه دلیل وویل شو هغوی به د خپلو او یاد بل چا رایو او اقوالو پسې نه تلل بلکې د دلیل تابعداري به یې کوله لکه د مثال په توګه:

کله چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شو نو اوله خبره دا وه چې عمر رضي الله عنه وویل دا به څوک نه وایې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شو لکه چې دا واقعه محدثین او مؤرخین داسې را نقلوي:

"عن ابي هريرة قال: لما توفي رسول الله صلى الله عليه وسلم قام عمربن الخطاب فقال ان رجالاً من المنافقين يزعمون أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قد توفي وأن رسول الله صلى الله عليه وسلم والله ما مات ولكنه ذهب إلى ربه كما ذهب موسى بن عمران فقد غاب عن قومه اربعين ليلة ثم رجع إليهم بعد أن قيل قد مات ووالله ليرجعن رسول الله صلى الله عليه وسلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

كما رجع موسى فليقطعن ايدى رجال وأرجلهم زعموا أن رسول الله صلى الله عليه وسلم مات .

السيرة النبوية لابن هشام ص ۳۰۵ ج ـ ٤

* ابو هريرة رضى الله عنه وائي چي كله رسول الله صلى الله عليه وسلم وفات شو نو حضرت عمر رضى الله عنه ودريده او ودي ويل : ځينې منافقان داګومان کوي چي رسول الله صلى الله عليه وسلم وفات شو حال داچي په الله قسم دى چي رسول الله صلى الله عليه وسلم وفات شوى ندى لكن هغه خپل رب ته تللى دى لكه څنګه چي موسى بن عمران عليه السلام تللي ؤ هغه دخپل قوم څخه څلوېښت (٤٠) شپي غائب ؤ اوبيا ورته راوابس شو ، او په الله قسم دى چي رسول الله صلى الله عليه وسلم به بيا داسى بيرته راځي لكه څنګه چي موسى عليه السلام راغلى ؤ نود هغو خلكو خپي اولاسونه به غوڅ كړي چي وائي : رسول الله وفات شويدى " .

لكن حضرت ابوبكر رضى الله عنه چي كله خبر شو نو د رسول الله صلى الله عليه وسلم دليدلو لپاره دعائشي رضى الله عنها كور ته ننوت اوكله ئي چي وليده چي هغه وفات شوى . . . . . نو بيا راووت او حضرت عمر رضى الله عنه ته ئي وويل : چپ شه ؛ هغه چپ نشو بيا ابو بكر رضى الله عنه خلكو ته مخ كړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

او حمد و ثنائ وروېله بیائي وویل :

«یا ایها الناس إنه من کان یعبد محمداً فإن محمداً قد مات ومن کان یعبد الله فإن الله حي لا یموت» .

«ای خلکو که چا د محمد صلی الله علیه وسلم عبادت کاوه نو محمد صلی الله علیه وسلم وفات شو اوکه چا د الله عبادت کاوه نو الله ژوندی دی او نه مرکیږي» .

بیائي دا آیت ولوست :

«وما محمد إلا رسول قد خلت من قبله الرسل أفإن مات او قتل انقلبتم علی اعقابکم ومن ینقلب علی عقبیه فلن یضروا الله شیئاً وسیجزی الله الشاکرین» . آل عمران - ۱٤٤

«محمد ندی مګر رسول دی له ده نه مخکښی رسولان تیر شوي دي . ایا که مړ شو او یا ووژل شو نو تاسو به وروسته کرځئ ؟ او څوک چي وروسته وګرځېده (مرتد شو نو هیڅکله الله ته ضرر نشي رسولی او ژر دی چي الله به شکر کوونکو ته بدله ورکړی» .

نو کله چي عمر رضی الله عنه دا آیت واورېده نو حیران شو او په ځمکي را پرېوته او ويې ویل :

«عرفت أن رسول الله صلی الله علیه وسلم قد مات» .

(c) ketabton.com: The Digital Library

"زه پدې پوه شوم چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شوېدی".

عمر رضی الله عنه چې کله آیت وا وربد سو سمدستي د خپلې رائې او قول څخه وګرځېد او دلیل ته تسلیم شو او د او سنیو رندو مقلدینو غوندې يې ونه ویل چې د دی مطلب داد ی او یا هغه دی، هېڅ تأویل او تحریف يې یکښي ونکړ بلکې خپله خبره يې پرېښوده.

همدا رنګه بل خلاف د صحابه وُ منځ کښي دا راپیدا شو چې رسول الله صلی الله علیه وسلم چېرته ښخ کړو، ځینو وویل چې مسجد کښي يې ښخوو او ځینو وویل چې خپلو اصحابو سره يې ښخوو، ابوبکر رضی الله عنه وویل:

"إني سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم يقول: ماقبض نبي إلا دفن حيث يقبض".

السيرة النبوية لابن هشام ص ۳۱٤ ج ٤

"ما رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه اورېدلي دي چې: هر نبي چې مړ شوېدی نو هغه ځای کښي ښخ شوی کوم ځای کښي چې د هغه روح قبض شي".

نو کله چې حدیث بیان شو او دلیل پیدا شو نو ټول له خپلې رائې څخه وګرځېدل او حدیث يې ومانه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم د حکم مقابل کښې د رأيي منل ګمراهي ده

الله تعالی فرمائي :

«وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَن يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَن يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا»

(الاحزاب - ۳٦)

«او هېڅ يوه مؤمن سړي او مؤمني ښځې ته دا روا نه دی چې کله الله او د هغه رسول فيصله وکړي نو هغو ته دی د خپله ځانه څه اختيار وي او هغه چا چې د الله او د هغه د رسول نافرماني وکړه نو بې شکه ګمراه شو په ښکاره ګمراهي سره».

نو د قرآن او نبوي احاديثو په مقابل کښې بايد مؤمنانو ته دا اختيار نشته چې خپله او ياد بل قول او خوښه وړاندې کړي بلکې که دا کار چا وکړ هغه به لوی بد بخته او

(c) ketabton.com: The Digital Library

او گمراه وي .

همدا رنگه عوف بن مالك الأشجعی وائي :

« قال رسول الله صلى الله عليه وسلم تفترق امتي على بضع وسبعين فرقة اعظمها فتنة قوم يقيسون الدين برأيهم يحرمون به ما احل الله ويحلون به ما حرم الله »

اعلام الموقعين ص ۵۳ ج ۱

« رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دی : زما امت به په څه دپاسه اويا (۷۰) دلو وويشل شي ، په ټولوکښی دلوی فتنې والا به هغه قوم وي چې دین په خپله رایه قیاسوي دالله حلال به پرې حراموي او الله چې څه حرام کړي هغه به حلالوي » .

رسول الله صلى الله عليه وسلم مخبر صادق دی رښتیا هم هغه څوک چې دخپلې رائې اوخواهش پسې تللی دي د ډیر حرام ئې حلال کړیدی او د ډیر حلال ئې حرام کړیدي اودا تحریم اوتحلیل په حنفي فقهاؤکښي د ډیر زیات دی هرڅه کښی ئې له څانه تقسیم کړیدی چې دا حلال دي اودا حرام دي اودا مکروه دی ، دا فرض دی اودا سنت دي ، دا مستحب دی اودا مباح دي ، حال داچې اکثره داسي وي چې هیڅ دلیل پرې نوي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالك بن مغول وائي چې ما ته شعبي وويل:

«ما حدثوك هؤلاء عن رسول الله صلى الله عليه وسلم فخذ به وما قالوا برأيهم فألقه في الحش».

رواه الدارمي

«دغه خلک که تاته د رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه حديث بيان کړي نو وا يې خله او که په خپله رايه يې وويل نو د قضاء حاجت په ځای (بيت الخلاء) کښې يې وغورځوه».

ابوبکر رضي الله عنه وائي:

«اي أرض تقلني وأي سماء تظلني إن قلت في آية من كتاب الله برأيي او بما لا أعلم».

اعلام الموقعين ص۵۳ ج-۱

«کومه ځمکه به ما بار کړي او کوم اسمان به پر ما سيوري وکړي که ما د الله د کتاب په يو آيت کښې له ځانه خبره وکړه او يا مې داسې څه وويل چې زه پرې نه پوهېږم».

عمر رضي الله عنه وائي:

«السنة ماسنه الله ورسوله صلى الله عليه وسلم لا تجعلوا خطأ الرأي سنة للأمة».

اعلام الموقعين ص۵٤ ج-۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

سنت هغه دي چې الله تعالیٰ او د هغه رسول صلی الله علیه وسلم موږ ته بیان کړیدی تاسو د نوړ وخلکو د رأیې خطاء دامت لپاره سنت او لاره مه جوړ وئ".

عمر رضی الله عنه وائي:

" اتقوا الرأی فی دینکم".

اعلام الموقعین ص ٥٥ ج ١

"تاسو په خپل دین کښې له رأیې څخه ووېرېږئ".

همدارنګه عمر بن الخطاب رضی الله عنه وویل:

"أصحاب الرأی أعداء السنن أعیتهم الأحادیث ان یحفظوها وتفلتت منهم ان یعوها، واستحیوا حین سئلوا أن یقولوا لا نعلم فعارضوا السنن برأیهم فإیاکم وإیاهم".

اعلام الموقعین ص ٥٥ ج ١.

" د رأیې خاوندان د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو دښمنان دي دوی د حدیثو یادولو ستړي کړل (یاد یې نه کړل) او دوی ونه ساتل (یاد یې نه کړل) نو ورځنه وتښتېدل او دا ورته شرم ښکاره شو چې کله ورځنه پوښتنه وشي او ووایئ چې موږ نه پوهېږو، نو په خپله رأیه یې د سنتو خلاف وکړل نو تاسو د غسې خلکو څخه ځان وساتئ".

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریښتیا هم هغه دي چې په اوسني عصر کښې کوم هغه علماء چې د خپل خواهش او د رأيې تابعدار دي دا ورته شرم او عار ښکاري چې کله ورځنه پوښتنه وشي او دوی ووايې چې مونږ نه پوهيږو نو بې علمه فتوی یې خلکو ته ورکړي او زيات خلک يې د الله تعالی د رالیږلي او غوره شوي دين څخه بل لوري ته روان کړل او س ورته دا عار ښکاري چې د حق تابعداری وکړي او د صحیح حدیث لپاره خپله خبره پريږدي نو دين څخه يې داسې يو شی جوړ کړچې د خپلي غوښتني او خپل خواهش تابع يې کړ فضلوا وأضلوا خپله هم گمراهان شو او نور خلک يې هم بې لارې کړل.

همدارنگه عبدالله بن مسعود رضی الله عنه وويل:

تاسو باندي به ورو ستي کلونه د مخکنيو نه ډير بد تر راځي بيا يې وويل چې ستاسو غوره خلک او علماء به له منځه لاړ شي (وفات به شي) بيا يې وويل:

«ثم يحدث قوماً يقيسون الأمور برأيهم فيهدم الإسلام» اعلام الموقعين ص ٥٧ ج ١

«بيا به داسې خلک پيدا شي چې ټول د دين كارونه به په خپله رايه قياسوي او اسلام به نړوي».

(c) ketabton.com: The Digital Library

علی رضی الله عنه وائي :

«لو كان الدين بالرأی لكان اسفل الخف اولی بالمسح من اعلاه وقد رأيت رسول الله صلی الله عليه وسلّم يمسح علی ظاهر خفيه»

رواه ابو داود .

«که دين په رايه او خپله خوښه وای نو د موزی لاندی طرف به د پاس طرف نه د ډېر د مسحي وړ ؤ حال داچي ما رسول الله صلی الله عليه وسلّم ليدلای ؤچي د موزو د پاسه طرف باندې به يې مسحه کوله»۔

نو علی رضی الله عنه هم په رايي رد کوی . او وائي چي که دين په قياس او خپله خوښه وای نو زما په نزد به کار دا وه چي مسحه انسان د موزی په لاندينۍ برخه کولای او رسول الله صلی الله عليه وسلّم د موزو د پاسنۍ برخې باندې مسحه کړيده .

نو مونږ يې هم په پاسنۍ برخه کوو او خپله خوښه او قياس پرېږدو .

عبد الله بن عباس رضی الله عنه وائي :

«من قال في القرآن برأيه فليتبوأ مقعده من النار»

اعلام الموقعين ص۵۹ ج-۱ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

«چاچې په قرآن کښې په خپله خوښه او رأيه خبره وکړه نو هغه دې ځانته د اور ځای جوړ کړی».

همدا رنګه نور صحابه کرام رضوان الله عليهم هم د رأيي او قياس رد کوي نو مسلمانانو ته دا لازمه ده خصوصاً علماؤ ته چې کله په يوه ديني مسئله کښې ورځنه پوښتنه وشي نو که د قرآن او حديثو نه ورته د هغه مسئلې په هکله څه معلومات وُد هغې مطابق دې جواب ورکړي او که نه ورته وي دې وايي چې زه نه پوهېږم او ديوه بل عالم څخه پوښتنه وکړه ځکه چې دا عيب ندی چې يو څوک ووايي: زه نه پوهېږم لکن دا يو لوی عيب دی چې بې علمه فتوی ورکړي نو ځان هم د هلاکت کندې ته د غورځوي او نور خلک هم ګمراه کړي.

سبحنك اللهم و بحمدك اشهد ان لا اله الا أنت استغفرك و أتوب إليك

O

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرسول ﷺ

تاليف

أبو عبدالاحد عبدالرحيم مسلم دوست

(بلغة البشتو)

هذه الطبعة
تمت بإشراف المكاتب التعاونية للدعوة والإرشاد
بالبديعة والصناعية الجديدة

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرسول صلى الله عليه وسلم

تاليف

أبو عبدالاحد عبدالرحيم مسلم دوست

(بلغة البشتو)

سنة الطبع ١٤١٩هـ

طبع على نفقة أحد المحسنين
غفر الله له ولوالديه ولجميع المسلمين

The Cooperative Offices for Call & Guidance at Al-Badiah & Industrial Area
Under the Supervision of the Ministry of Islamic Affairs Endowment Guidance & Propagation
P.O. Box: 24932 Riyadh 11456 - K.S.A. (Al-Badiah) Tel.: 4330888 (Four Lines)
(Industrial Area) Tel.: 4303572 - Fax: 4301122

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library